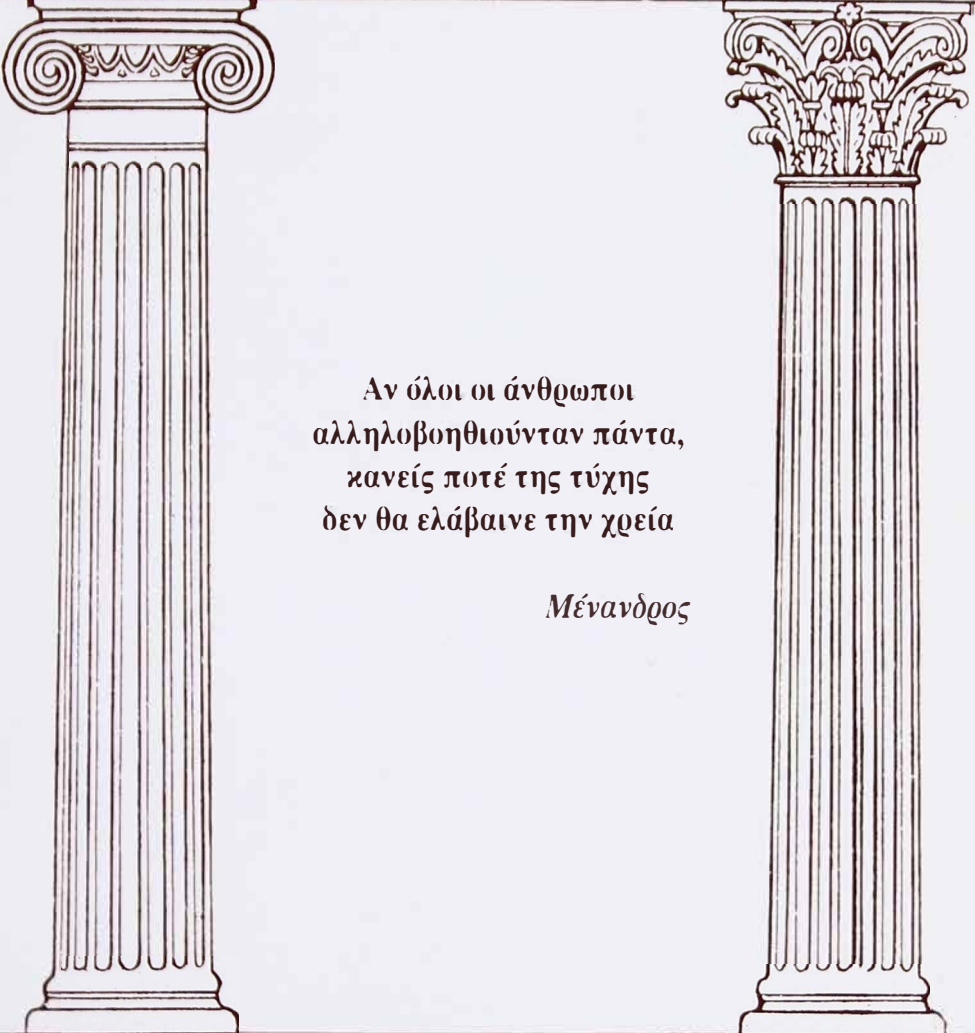

ΙΛΙΞΟΣ

Αν όλοι οι άνθρωποι
αλληλοβοηθούνταν πάντα,
κανείς ποτέ της τύχης
δεν θα ελάβαινε την χρεία

Μένανδρος

Κυκλοφόρησαν οι νέες εκδόσεις των έργων της ιδρύτριας της Θ.Ε.

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ

Η Φωνή της Σιγής Το Κλειδί της Θεοσοφίας Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία
και στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,
Τ.Τ. 106 71

Τηλ. + Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή
Το Κλειδί της Θεοσοφίας ..... 18€
Η Φωνή της Σιγής ..... 10€
Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό ..... 10€

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΕΙΜΑΡΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Αττικής, Κωδικός:4311

Τηλ. 210 36.20.702 - 210 36.10.961 Fax: 210 36.10.961

www.theosophicalsociety.gr

email(περιοδικού): ilisos@theosophicalsociety.gr

email(Εταιρείας): info@theosophicalsociety.gr

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδα

Εκδότης - Διευθυντής: Θεόδωρος Κατσιφής

Επιμέλεια ύλης: Ιφιγένεια Κασταμονίτη

ΙΟΥΛΙΟΣ – ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ – ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2010 Τεύχος 281

Όποιος εκτελεί μια σωστή πράξη, ελεύθερη από ρυπαρότητα, τότε το σπίτι αυτού του ανθρώπου είναι ερημητήριο στο δάσος. Ακόμη και σ' ένα ερημητήριο στο δάσος, η αμαρτία υπερνικάει τον ασεβή. Ο περιορισμός των αισθήσεων μέσα στο ίδιο σου το σπίτι, αυτό είναι ασκητισμός. Η αμαρτία πρέπει να αποφεύγεται, όχι λόγω φόβου αλλά χάριν ευπρέπειας.

Οι σφοδρές επιθυμίες για οποιοδήποτε πράγμα κάνουν την ψυχή τυφλή σε ό,τι αφορά τα υπόλοιπα. Όσα περισσότερα τα πάθη της ψυχής, τόσο περισσότεροι οι άγριοι και θηριώδεις τύρανοι. Κανείς δεν είναι ελεύθερος αν δεν έχει δημιουργήσει την αυτοκρατορία του εαυτού του.

Έλενα Π. Μπλαβάτσου

(Βιβλίο Γενεθλίων, Κανόνων και Αξιωματών)

Η ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ιδρύθηκε στις 17 Νοεμβρίου 1875 στη Ν.Υόρκη από την Ε.Π.Μπλα-βάτσκι και τον συντ/χη Χ.Σ. Όλλκοττ. Η σημερινή έδρα της βρίσκεται στο Adyar, Madras – India. Σκοποί της είναι:

1. Ο σχηματισμός πυρήνα Παγκόσμιος Αδελφότητας της Ανθρωπότητας, χωρίς διάκριση φυλής, πίστης, γένους, τάξης ή χρώματος.
2. Η ενθάρρυνση της συγκριτικής μελέτης των θρησκειών, της φιλοσοφίας και της επιστήμης.
3. Η έρευνα των ανερμηνεύτων νόμων της φύσης και των δυνάμεων που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση μέσα στον άνθρωπο.

Θεοσοφία είναι το σώμα της αλήθειας που αποτελεί τη βάση όλων των θρησκειών, και του οποίου δεν μπορεί κανείς να διεκδικήσει την αποκλειστικότητα. Προσφέρει μια φιλοσοφία που κάνει τη ζωή κατονητή και εκθέτει τη δικαιοσύνη και την αγάπη που καθοδηγούν την εξέλιξη της. Τοποθετεί τον θάνατο στη σωστή του θέση, σαν επαναληπτικό επεισόδιο σε μια ατελείωτη ζωή που ανοίγει την είσοδο σε μια πληρέστερη και λαμπρότερη ύπαρξη. Αποκαθιστά την επιστήμη του Πνεύματος στον κόσμο, διδάσκοντας ότι το Πνεύμα είναι ο αληθινός εαυτός του ανθρώπου, ενώ ο νους και το σώμα είναι οι υπηρετές του. Φωτίζει τις Γραφές και τα δόγματα των θρησκειών και αποκαλύπτει τις κρυμμένες έννοιές τους.

Το Ελληνικό τμήμα της Θ.Ε. ιδρύθηκε αρχικά στην Κέρκυρα, το 1877, από τους κκ Όθωνα Αλεξάνδρου, Αλέξανδρο Ρομπότη, Δημήτριο Σοφοκλή, Κόντη Γκονέμη και Πασκουάλε Μενελάου. Υπό τη σημερινή μορφή της ως «Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι», είναι σωματείο μη κερδοσκοπικό, νομίμως αναγνωρισμένο με την υπ' αρ. 8187/1946 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών. Εφόσον η Θ.Ε. έχει εξαπλωθεί ευρύτατα ανά τον πολιτισμένο κόσμο, και εφόσον άτομα όλων των θρησκειών έχουν γίνει μέλη της χωρίς να εγκαταλείψουν τα ιδιαίτερα δόγματά τους, τις διδασκαλίες και την πίστη τους, θεωρείται καλό να τονισθεί το γεγονός ότι δεν υπάρχει κανένα δόγμα, καμία γνώμη οποιουδήποτε που να δεσμεύει με οποιονδήποτε τρόπο, οποιουδήποτε μέλος της Θ.Ε. Η αποδοχή των τριών αντικειμενικών σκοπών της είναι ο μόνος όρος για να γίνει κανείς μέλος της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Σελ.

Lucia McBride: Η Κοσμική Μητέρα (μέρος Ιον), Μια κοσμική ιδέα	4
Δρ.Νικόλαος Χαρακάκος: Η θεοσοφική οντολογία του πολυθεματικού Πλάτωνος Δρακούλη.....	13
Παναγιώτης Παπασλιώτης: Θεοσοφικές απόψεις για τον πνευματισμό	17
Μηνύματα Σύγχρονων Ελλήνων Διανοητών: Ν. Καρβούνης (αποσπάσματα).....	24
Μαίρη Χαριτάκη: Το Αίνιγμα Θεός	27
Στυλιανός Τάκας: Η Εμπαρμένη	37
Μάρκος Βουτσίνος: Προσωκρατικοί και σύγχρονη Φυσική.....	43
Από την ιστοσελίδα της Θ.Ε. της Αυστραλίας: Αναζητώντας απαντήσεις.....	50
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ.....	60
ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ	64

Με χαρά πληροφορούμε τους αναγνώστες μας ότι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Θεοσοφικής Εταιρείας στην διεύθυνση:

www.theosophicalsociety.gr

Η ιστοσελίδα είναι γραμμένη σε δύο γλώσσες – Ελληνικά και Αγγλικά. Αν και βρίσκεται ακόμη υπό κατασκευή, αρκετά τμήματά της είναι ήδη On Line. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στη διεύθυνση

webmaster@theosophicalsociety.gr

Η ΚΟΣΜΙΚΗ ΜΗΤΕΡΑ (Αποσπάσματα)

Lucia McBride

(Περιοδικό *The Theosophist*, Απρίλιος 1945)

(Μετάφρ.: *Ιφιγένεια Κασταμονίτη*)

Μια κοσμική ιδέα

«Είναι ανάγκη να υπενθυμίσουμε στον κόσμο το μεγαλείο της Μητρότητας, τη μεταστοιχειωτική δύναμή της που ανυψώνει την κατώτερη φύση στη δόξα του θείου κόσμου. Μητρότητα είναι η ολοκλήρωση όλων των πραγμάτων. Μητρότητα είναι η πληρότητα της ζωής, είναι η άνθιση του Θείου σε κάθε στάδιο της εκδήλωσής του. Μητρότητα είναι η υπέρτατη αδελφοσύνη. Είναι το ιδανικό που θα λυτρώσει τον κόσμο.»

Άννα Μπέζαντ (The Call of the World Mother)

Είναι απαραίτητο να αναγεννηθεί στη σύγχρονη εποχή μας η ιδέα της θηλυκής όψης του Θείου και να διαποτίσει κάθε κοινωνική τάξη. Να αναγνωριστεί κάθε μητέρα ως εκπρόσωπος της θηλυκής όψης του Θείου και κάθε νεογέννητο ως βρέφος Χριστός. Υπάρχει μεγάλη ανάγκη αλλαγής στο σημερινό κόσμο μας, αλλαγή στη συμπεριφορά των ανθρώπων απέναντι στο γάμο, τη γονική ευθύνη, τη γυναίκα και το παιδί. Στη Δύση είναι σχεδόν άγνωστη η γνώση για την Κοσμική Μητέρα, παρότι η ιδέα ανέκαθεν υφίστατο από τα αρχαία χρόνια (Geoffrey Hodson, *New Light on the Problem of Disease*) και θα πρέπει να αναγνωριστεί σήμερα. Η Μεγάλη Μητέρα, γνωστή με διαφορετικά ονόματα σε κάθε πίστη και θρησκεία, ήταν πάντοτε η ίδια αιώνια μητέρα η οποία εκδηλωνόταν με διάφορες όψεις. Η Άννα Μπέζαντ αναφέρει σχετικά (*The Call of the World Mother*):

«Την αρχαία εποχή, δεν θεωρούσαν φυσικά το Θεϊόν ως θηλυκό ή αρσενικό, Πατέρα ή Μητέρα, με την κυριολεκτική έννοια των όρων αυτών. Ωστόσο γνώριζαν εξαρχής ότι εκδηλωνόταν στον κόσμο σαν δυαδικότητα. Ενεργητικό-αιτιολογικό και παθητικό-διαμορφωτικό. Η δεύτερη αυτή όψη του Θεϊού οριζόταν ως Σάκτι, δηλαδή εκείνη διαμέσου της οποίας το Θεϊόν εκδηλώνεται στο χώρο και το χρόνο. Είναι η όψη εντός της οποίας και διαμέσου της οποίας πρόβαλλαν οι μορφές. Αποκλήθηκε Μητέρα του κόσμου επειδή η λέξη «μητέρα» συμβόλιζε εκείνο από το οποίο όλα γεννιούνται. Οι Ινδουιστές πάντοτε θεωρούσαν τον Γεννήτορα του Σύμπαντος και το ίδιο το Σύμπαν ως τη δυαδική φύση του Θεϊού.

«Κάθε θεία εκδήλωση είναι δυαδική, αρσενική και θηλυκή. Κάθε μέλος της Ινδουιστικής Τριάδας έχει τη θηλυκή του όψη και σε ένα κατώτερο πεδίο είναι οι Κοσμικοί Εκπρόσωποι του Θεϊού. Οι Εβραίοι εκθέτουν ανάλογη γνώση στον πρώτο κεφάλαιο της *Γένεσης*, αναφερόμενοι στους Ελοΐμ. 'Ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο κατ' Εικόνα Του. Κατά την Εικόνα του Θεού τον δημιούργησε, αρσενικό και θηλυκό'. Στο φεμινιστικό κίνημα της Δύσης έχει αναγεννηθεί η ιδέα του Θεού ως Πατέρα-Μητέρας, ενώ η χριστιανική Μαντόνα ή Παναγία εκφράζει υποσυνείδητα την ιδεατή Θηλυκή Αρχή».

Ο Leonard Bosman, στο έργο του *The World Mother*, γράφει: «Η Μία Ζωή έχει εξίσου αρσενική και θηλυκή όψη. Συνεπώς, εύλογα θεωρείται ότι οι θηλυκές ιδιότητες θα πρέπει να εκδηλώνονται μέσω Θεϊών Όντων που χρησιμοποιούν γυναικεία σώματα, όπως οι αρσενικές ιδιότητες εκδηλώνονται μέσω Θεϊών Όντων που χρησιμοποιούν ανδρικά σώματα.

Το ανδρικό σώμα δύναται να χρησιμοποιηθεί ως δίαυλος της ενεργητικής αρσενικής αιτιολογικής όψης του Θεϊού, ενώ το γυναικείο σώμα είναι καταλληλότερο για την εκδήλωση της παθητικής θηλυκής διαμορφωτικής όψης Του.

«Μόνο η τέλεια εκδήλωση της δυαδικής αυτής αρχής διαμέσου Θεϊών Όντων αμφοτέρων φύλων, δύναται να επιφέρει στην ανικανοποίητη ανθρωπότητα πλήρη συνειδητοποίηση του αγώνα, που οφείλουν να αναλάβουν κατά το γήινο βίο. Μόνο μια τέτοια εκδήλωση δύναται να τους διαποτίσει με αποφασιστικότητα, πρωτίστως να αναπτυχθούν πνευματικά και κατόπιν να συνθέσουν αυτές τις ιδιότητες εντός του εαυτού τους».

Ο C.W.Leadbeater, στο έργο του *The Hidden Side of Christian Festivals*, τονίζει ότι: «Η δημιουργική όψη του Θείου αυτό-διαιρέθηκε σε δύο άλλες. Την αρσενική και τη θηλυκή. Ο Θεός είναι Ένας, αλλά εκδηλώνεται εξίσου απόλυτα στη θηλυκή ή αποκαλούμενη αρνητική όψη της ζωής, όπως και στην αρσενική ή αποκαλούμενη θετική όψη του. Οφείλουμε να κατανοήσουμε ότι η υπέρτατη ιδέα μας περί Θείου συνδυάζει όλες τις κάλλιστες χαρακτηριστικές ιδιότητες αμφοτέρων φύλων.

«Είναι απολύτως φυσιολογικό ο άνθρωπος να διαχωρίζει αυτές τις δύο όψεις του Θείου, εκλαμβάνοντάς τις ως Πατέρα και Μητέρα, ενώ σε ορισμένα αρχαία κείμενα το Άγιο Πνεύμα παρουσιάζεται ως κατεξοχήν θηλυκή αρχή. Εξετάζοντας τις ιδιότητες της ύλης, διακρίνουμε τρεις: Κίνηση, αδράνεια και ρυθμό πα-

ντού και πάντοτε. Ολόκληρος ο εκδηλωμένος κόσμος ακολουθεί την ίδια διαδικασία. Με άλλα λόγια, ενεργητικό, παθητικό και αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασής τους. Αρσενικό, θηλυκό και Λόγος ή Έκφραση.

«Κατ' αυτό τον τρόπο, στις περισσότερες θρησκείες του κόσμου η ιδέα της θηλυκής όψης του Θείου κατέχει εξέχουσα θέση, διαφέροντας μόνο στη μορφή με την οποία παρουσιάζεται σε κάθε εποχή. Η αιγυπτιακή Ίσις κυριάρχησε αρχικά έναντι των άλλων, προφανώς επειδή η ιστορία της είχε δοθεί στον κόσμο.

«Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι οι απεικονίσεις της Ίσιδος με το βρέφος Ώρο στην αγκαλιά της,

ομοιάζουν επακριβώς με εκείνες της Παρθένου Μαρίας που κρατά το βρέφος Ιησού. Επίσης, αρκετά αγάλματα της Ίσιδος εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται σήμερα σε ορισμένες εκκλησίες. Στην ελληνική ή ρωμαϊκή μυθολογία, η Μητέρα αναφέρεται ως Αφροδίτη ή άλλες θηλυκές αρχές ενώ οι Καρχηδόνιοι την λάτρευαν ως Ουράνια Παρθένο. Οι αδαείς χριστιανοί κατηγορούν τις αρχαίες θρησκείες ότι λάτρευαν πολλούς θεούς. Αλλά αυτό απλώς

οφείλεται στην παρανόηση της σημασίας του πλήθους των θεοτήτων. Όλοι οι μορφωμένοι άνθρωποι ανέκαθεν γνώριζαν ότι δεν υπάρχει παρά ένας μόνο Θεός. Γνώριζαν επίσης ότι εκδηλώνεται με πολλούς τρόπους, τόσο σε ανδρικές όσο και γυναικείες μορφές. Οφείλουμε να σπουδάσουμε την κατανόηση των συμβολισμών της Εκκλησίας, να εκτιμήσουμε την αξία της συγκριτικής θρησκευολογίας και μυθολογίας. Σε αρχαίες εποχές οι πιστοί λάτρευαν πολλές θεότητες, έκαστη των οποίων εκπροσωπούσε μια θεϊκή ιδιότητα. Οι θεοί είχαν δικούς τους ιερείς και οι θεές δικές τους ιέρειες, που διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στη λατρεία όπως και οι ιερείς. Αλλά στις μετέπειτα μεγάλες θρησκείες, τον Χριστιανισμό και τον Μωαμεθανισμό, αμφότερες προερχόμενες από τον Ιουδαϊσμό που αφηφούσε τη θηλυκή αρχή, ο Κοσμικός Διδάσκαλος δεν φέρεται να μιλά πολύ γι' αυτό το θέμα».

Η γυναίκα εκπρόσωπος

Η Κοσμική Μητέρα εκπροσωπεί τη γυναικεία φύση στην ύψιστη δραστηριότητά της ως μητέρα. Είναι πολύ πιθανόν, οι διάφορες ονομασίες να είχαν αρχικά δοθεί σε μια εκπρόσωπό της γυναικείας φύσης, η οποία προφανώς διατηρούσε αυτό το αξίωμα ως ιδέα για πολλούς αιώνες. Αντιστοίχως, σκεπτόμαστε τον Χριστό ως εκπρόσωπο ενός Ύψιστου Όντος, του Δεύτερου Προσώπου του Λόγου, αξίωμα το οποίο κατείχαν και άλλοι εκπρόσωποι σε διάφορες εποχές. Το Δεύτερο Πρόσωπο ή Δεύτερος Λόγος υφίστατο αιώνες πριν την εμφάνιση του Κυρίου Μαϊτρέγια.

Το αξίωμα που κατείχε ο Χριστός εκπροσώπησε και ο Κύριος Γκωτάμα Βούδα, καθώς και άλλοι πριν από τον τωρινό μας Κύριο, ο οποίος θα αναλάβει αργότερα εργασία σε ανώτερα επίπεδα αφήνοντας τη θέση σε εκείνους που θα τον διαδεχθούν. Μπορούμε λοιπόν να οραματιστούμε καλύτερα την ιδέα του Εκπροσώπου, και πιστεύω ότι θα μας βοηθήσει σε αυτό η σκέψη της Κοσμικής Μητέρας ή του Χριστού ως Αρχές, ως Αξιώματα, ως Φως, αν προτιμάτε, αεί υπάρχον, το οποίο εκπροσωπείται από διαφορετικές μορφές ανά τους αιώνες.

Στο μικρό βιβλίο του *The World Mother*, ο Leonard Bosman λέγει ότι η μελέτη του έργου του Wallis Budge για την αρχαία Αίγυπτο, οδηγεί εξολοκλήρου στην ιδέα πως η χριστιανική διδασκαλία είναι αντανάκλαση της Θείας Σοφίας, όπως παραδιδόταν στη χώρα εκείνη την αρχαία εποχή. Το γεγονός αυτό προσθέτει ιδιαίτερο

ενδιαφέρον στην ιστορία της Ίσιδος, κυρίως για όσους ενστερνίζονται την ιδέα της Κοσμικής Μητέρας. Αν και η βαθύτερη αλήθεια κρύβεται στην εξιστόρηση των περιπλανήσεων της Ίσιδος σαν απλή γήινη γυναίκα, και παρότι πρόκειται για αλήθεια κυρίως κοσμική παρά γήινη, εντούτοις εκπροσωπείται πλέον από ένα Μεγάλο Ον που ανήλθε στο βασίλειο των Αγγέλων, έχοντας επιτύχει την Τελειότητα διαμέσου της αποκαλούμενης γυναικείας φύσης.

Στο τέλος του δικού του γήινου ταξιδιού, το Μεγάλο αυτό Ον ενώθηκε εκ νέου με τον Κοσμικό Κύριο. Προφανώς ανέλαβε τη θέση που είχε αφήσει κενή η προκάτοχός της την εποχή των Ατλάντων. Σε κάθε περίπτωση, η Ίσις ήταν εκείνη που απαντούσε στις προσευχές των αρχαίων Αιγυπτίων, προϊστάτο σε όλες τις λειτουργίες της γυναικείας φύσης, άπλωνε τη δύναμη της αγάπης και της σοφίας της σε όλους, καθιστάμενη η Μητέρα όλων των όντων. Η διάδοχός της, η τωρινή Εκπρόσωπος της Κοσμικής Μητέρας, είναι το Μεγάλο Ον που έγινε γνωστό ως Μαρία, Μητέρα του Ιησού.

Ο C.W. Leadbeater επισημαίνει (*The Hidden Side of Christian Festivals*): «Η μητέρα του φυσικού σώματος του Ιησού, ήταν μια γυναίκα της Ιουδαϊκής αριστοκρατίας, μια απόγονος του βασιλικού οίκου του Δαβίδ. Πολύ λίγες λεπτομέρειες είναι γνωστές για τη ζωή της αλλά είμαστε βέβαιοι ότι θα επρόκειτο για πολύ αγνή ζωή, καθώς μόνο μια μεγάλη αγία ήταν δυνατόν να έχει επιλεγεί ώστε να φέρει στον κόσμο ένα τόσο υπέροχο τέκνο. Έζησε βίο άγιο και θεόπνευστο, με τραγική οδύνη κι ωστόσο θαυμαστή παρηγοριά. Βίο που, όπως είναι γνωστό, οδήγησε στην άνοδό της σε τέτοιο βαθμό ώστε να επιτύχει αργότερα τη θαυμάσια και αλλιώςτική ανάπτυξη, την οποία θα εξηγήσω παρακάτω.

«Οι σπουδαστές της εσωτερικής ζωής γνωρίζουν ότι προσεγγίζοντας κανείς το τέλος ενός αγνού γήινου βίου, που είναι τμήμα της πνευματικής του εξέλιξης, το επόμενο στάδιο θα τον ανιψώσει το επίπεδο ενός Μύστη, όπου διανοίγονται εμπρός του πολλά διαφορετικά μονοπάτια περαιτέρω εξέλιξης. Ένα από αυτά είναι η δυνατότητα να αποβεί μεγάλος Άγγελος, αγγελιοφόρος του Θεού. Δηλαδή να επιλέξει την Ατραπό της Αγγελικής εξέλιξης. Είναι η Ατραπός που επέλεξε η Παρθένος Μαρία, όταν έφθασε στο επίπεδο όπου δεν ήταν πλέον απαραίτητη μια νέα ανθρωπίνη ενσάρκωση.

«Η γυναίκα που είχε γεννήσει το σώμα του Ιησού πριν δύο χιλιάδες χρόνια, ώστε να ενσαρκωθεί αργότερα σε αυτό ο Χριστός,

είναι πλέον ένα ισχυρό Πνεύμα. Λόγω της μεγάλης αγιότητας και της αγνότητάς της, κατέστη Βασίλισσα των Ουρανών και μέλος της Απόκρυφης Ιεραρχίας. Τοιουτοτρόπως, η μεγάλη χριστιανική εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου δεν εκπροσωπεί βέβαια την άνοδο ενός φυσικού σώματος στον Ουρανό, κάτι παντελώς αδύνατο. Αν συνειδητοποιήσουμε ότι δεν πρόκειται παρά για μια ποιητική περιγραφή της εισόδου ενός Τέλειου Μύστη στο βασίλειο των Αγγέλων, θα αντιληφθούμε ευθύς αμέσως την ορθότητα όσων έχουν αναγραφεί σχετικά.

Επίσης, θα κατανοήσουμε το μέγεθος της έμπνευσης που δημιούργησε τις θαυμάσιες αγιογραφίες της Παρθένου Μαρίας. Στην εορτή του Ευαγγελισμού, εορτάζεται το μήνυμα του αρχαγγέλου προς την Μαρία. Δηλαδή ότι Πνεύμα Κυρίου θα την επισκιάσει και εκείνη θα γίνει μητέρα ενός μεγάλου πνευματικού Όντος, ενός ισχυρού Πρίγκιπα».

Η Παρθένος Μαρία, όπως και η Ίσις, συνδέεται καθοριστικά με την θηλυκή αρχή του Θείου. Με την άπειρη αγάπη της, τη γνώση και την απόλυτη αγνότητα, κατέστη φύλακας άγγελος ολόκληρου του γυναικείου φύλου, διαχέουσα την Αγάπη και την Ισχύ της Μεγάλης Μητέρας. Η Έλενα Π. Μπλαβάσκυ ανέφερε στο *Κλειδί της Θεοσοφίας* ότι η Ίσις ήταν μητέρα και τροφός των ανθρώπων. Ήταν γένους θηλυκού και οι Αιγύπτιοι μύστες την παρουσίαζαν ως παρθένο. Πράγματι λέγεται σήμερα ότι η χάρη διανέμεται σε εμάς διαμέσου της Παρθένου Μαρίας.

Η θηλυκή αρχή του Θείου είναι ύλη και δίχως αυτήν δεν μπορεί να υπάρξει εκδήλωση του Πνεύματος. Είναι αδιαχώριστα μεταξύ τους. Η Έμιλυ Λάτιενς ρωτούσε (*The Call of the Mother*): «Γιατί κάθε θρησκεία, οσοδήποτε αρχαία, διατηρούσε με τον ένα ή τον άλλο τρόπο την ιδέα της Παρθενογένεσης; Ήταν επειδή αυτή αντιπροσώπευε τη μεγάλη κοσμική αλήθεια της γονιμοποίησης της ύλης στην αρχέγονη, παρθενική της κατάσταση ως χάος, από το φως του Πνεύματος. Από την ένωση αυτών των δύο προήλθε το Θείο Τέκνο, η ανθρωπότητα, η οποία, με τη σειρά της, θα ανέλθει ανυψούμενη στην απόλυτη τελειότητα, στην αγκαλιά του Πατρός».

Με ποιο άλλο τρόπο θα μπορούσαν να δοθούν στον κόσμο οι μεταφυσικές αλήθειες, παρά με το μύθο και το συμβολισμό; Ουδέποτε υπήρξε πρόθεση να εκληφθούν κυριολεκτικά οι μυθικές εξιστορήσεις, υπό τη χονδροειδή υλιστική μορφή τους, αλλά αλληγο-

ρικά. Με στοχασμό, μελέτη και περισυλλογή είναι δυνατόν να εισχωρήσει κανείς πίσω από την αλληγορία και το σύμβολο, και να συλλάβει την αλήθεια που αποκρύπτει.

«Διαμέσου της μητρότητας, το γυναικείο φύλο μπορεί να εκδηλώσει και να εκπληρώσει τη θεϊκή πλευρά της φύσης του. Η ιδεατή γυναίκα είναι η ιδεατή Μητέρα. Η παρθενικότητα είναι ένα σύμβολο εξαιρετης αγνότητας, αλλά δεν θα πρέπει να εκλαμβάνεται απλώς υπό την περιορισμένη έννοιά της ως φυσική αγνότητα.

«Εκείνο που οφείλει να εξετάσει κανείς είναι η όψη του Θείου Μητέρα, η ριζική ουσία ή υπόστρωμα όλων των πραγμάτων, η Μητέρα όπου όλα διαμορφώνονται και από την οποία όλα προβάλλουν. Καθώς ουσιαστικά συνιστά τμήμα του Απολύτου, είναι κατά συνέπεια Τέλεια και Αγνή ή, με άλλα λόγια, αληθινή 'Παρθένος' Ουσία, ανέγγιχτη και αμόλυντη, αν μπορούμε φυσικά να χρησιμοποιήσουμε τέτοιους όρους».

Η μητέρα του Ιησού είναι παράδειγμα για όλες τις μητέρες. Είναι Αγάπη αφεγάδιαστη δίχως ίχνος εγωιστικής χροιάς, εξολοκλήρου αγνή, αγάπη του ίδιου του Θεού. Είναι η Αγάπη της Τέλειας Μητέρας, καθότι Εκείνη αντανάκλα τη Μητρική όψη του Θείου και μόνο όταν ο καθρέπτης είναι αφεγάδιαστος και τέλειος, μπορεί η αντανάκλαση να είναι αληθινά Μητρική και παντοτινά Παρθένος. Ο υποβιβασμός της γυναίκας σήμανε την απόκρυψη μιας όψης της Μεγάλης Κοσμικής Ζωής. Αλλά η γυναικεία χειραφέτη-

ση είναι μια κίνηση για την απελευθέρωση αυτής της όψης της Θείας Ζωής (Leonard Bosman- Amen, *The Key of the Universe*). Η όψη Μητέρα συνεπώς είναι η υποκείμενη αρχική ουσία από την οποία πρόβαλλαν όλα. Μας γεννά και μας θρέφει.

Υπάρχει Μία Απεριόριστη Πραγματικότητα. Ενεργητική – παθητική, αιτιολογική – διαμορφωτική. Το ΕΝ, με τρόπο που δεν περιγράφεται παρά μόνο αλληγορικά ή συμβολικά, πολώνει τον εαυτό του, αποσύρει τον εαυτό του, θα λέγαμε, μακριά από τη δική του Ουσία, προκειμένου να δράσει καθοριστικά εντός ή επάνω σε αυτήν. Σε έκαστο των δύο αυτών πόλων ενυπάρχει φυσικά η ίδια δύναμη, η οποία, έχοντας πολώσει το ΕΝ, έλκει τις δύο όψεις μεταξύ τους με σκοπό τη δράση και την αντίδραση. Η δύναμη αυτή περιγράφεται εδώ ως Σχέση.

Πριν τη δημιουργία συνιστούσε διακριτή δύναμη και κατόπιν κατέστη συνθετική δύναμη. Το ΕΝ, στη θετική του όψη δύναται να οριστεί ως Πατέρας και στο αντίθετό του, την παθητική και διαμορφωτική, ως Μητέρα. Η Σχέση, η Συνθετική Δύναμη, το Άγιο Πνεύμα, είναι η ζωογόνος Πνοή, η νοητική ενέργεια του Θείου. Έτσι γεννιέται ένα σύμπαν. Σαν να έχει διαποτίσει ο Θεός με ζωή τη δική Του προβολή, τον μονογενή Υιό Του που ουσιαστικά είναι Αυτός ο ίδιος, το Σύμπαν και η Ζωή που το διαπερνά ((Leonard Bosman- Amen, *The Key of the Universe*).

Στις απαρχές του κόσμου, λοιπόν, ο Θεός πρόβαλε από τον εαυτό Του ένα τμήμα του εαυτού Του, τον Υιό Του τον μονογενή, για να εμψυχώσει την ύλη και να τη διαμορφώσει σε σχήματα και μορφές όταν αυτή θα έχει ήδη «αφυπνισθεί» ή ζωογονηθεί από το Άγιο Πνεύμα. Πριν τη ζωογόνησή της, η ύλη ήταν δίχως ζωή και καρπό, ήταν παρθένος. Η εν δυνάμει ουσία της ύλης, όχι ο χώρος αλλά η εσώτερη υπόσταση του χώρου, ήταν γνωστή στην αρχαιότητα ως Άβυσσος. Έχοντας πλαστική και διαμορφωτική φύση, ικανή να λαμβάνει σχήμα και μορφή, η ύλη συμβολιζόταν πάντοτε και συμβολίζεται ακόμη ως ύδωρ, όπως μαρτυρεί η λέξη που χρησιμοποιείται στο αρχικό εβραϊκό Βιβλίο της *Γένεσης*.

Η λέξη αυτή συνήθως μεταφράζεται ως Ουρανός, αν και το εβραϊκό hashamayin κυριολεκτικά σημαίνει «Ανυψωμένα Ύδατα». Αν κατανοηθεί ορθά αυτή η ιδέα, θα δυνηθούμε να χρησιμοποιήσουμε την έκφραση Πλαστικός Ωκεανός Κοσμικής Ουσίας στο Χώρο, μια Παρθένος Θάλασσα αθέατη αλλά ωστόσο αληθινή

ρίζα της ύλης. Καθώς περιβάλλει και έμπεριέχει τα πάντα, καθίσταται η ουράνια σοφία που περικλείει το παν. Μιλώντας γι' αυτήν οι φιλόσοφοι χρησιμοποιούσαν πάντοτε λέξη θηλυκού γένους. Μιλούσαν για την Άβυσσο, την αιώνια σοφία, χρησιμοποιώντας την αντωνυμία Εκείνη ή Αυτή. Αυτή είναι η ψυχή, μακροκοσμική και μικροκοσμική, διότι όπως επάνω έτσι και κάτω. Η όψη του Θείου, Μητέρα, εκδηλώνεται ως αιθέρας του χώρου. Όχι ο αιθέρας που μεταφέρει τα κύματα φωτός στην όρασή μας, αλλά ο αιθέρας του χώρου που στην Απόκρυφη Χημεία είναι γνωστός ως Κόϊλον (ελλην. στο κείμενο).

Υπεράνω αυτής της ουσίας κινήθηκε το Άγιο Πνεύμα, αφυπνίζοντας την υπέροχη ζωτικότητα που διαποτίζει ολόκληρη την ύλη του χώρου, πραγματικά προετοιμάζοντας την κάθοδο του Χριστού, ο οποίος κατήλθε βυθιζόμενος στη θάλασσα της ύλης (Μαγε, Μαρία). Πολλαπλασιαζόμενος και διαφοροποιούμενος κατά την κάθοδό Του, διευθέτησε τη ζώσα ύλη σε ζωντανές μορφές ορατές και άορατες, λαμβάνοντας ενσάρκωση πράγματι με την ένωση του Αγίου Πνεύματος και της Παρθένου. Εν συνεχεία, ένα τρίτο κύμα πρόβαλε από τον Πατέρα, μια άλλη πνοή του Θείου, δια της οποίας ο άνθρωπος κατέστη ψυχή ζώσα κατ' εικόνα του Θεού.

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν για ποιο λόγο περιγράφεται η κάθοδος του Λόγου στην ύλη ως γέννηση του Χριστού από μια Παρθένο, και γιατί η Παναγία χαιρετίζεται ως αγνή κι αμόλυντη. Ο Χριστός, ο ενεργών Λόγος ή Λέξη του Θεού, πνέει πνοή ζωής στον λεπτοφυή αιθέρα προκαλώντας την ανάδυση φυσαλίδων, από τις οποίες δομείται ό,τι ονομάζουμε ύλη. Όταν αποσύρει την πνοή του, οι φυσαλίδες παύουν να υφίστανται. Προβάλλοντας την ύλη, ο αιθέρας παραμένει αμετακίνητος και αναλλοίωτος από όσα λαμβάνουν χώρα εντός αυτού. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Παναγία, η Κυρία του Φωτός, χαιρετίζεται ως Παρθένος αν και είναι Μητέρα πάντων (C.W. Leadbeater, *The Hidden Side of Christian Festivals*).

(Συνεχίζεται)

Η Θεοσοφική Οντολογία του Πολυθεματικού Πλάτωνος Δρακούλη

Δρ. Νικόλαος Χαρακάκος

(Ομιλία στο συνέδριο Πλάτωνος Δρακούλη,
Ιθάκη, Οκτώβριος 2009)

Η πολυθεματικότης της γονίμου σκείψεως του Πλάτωνος Δρακούλη οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην θεοσοφική διάσταση της εσωτερικής φιλοσοφικής του προβληματικής. Ο Πλ. Δρακούλης είναι υπερβατικός. Πιστεύει ότι «ο σύγχρονος φιλόσοφος μελετά το φαινόμενο αλλά αποσκοπεί στο νοούμενο» (*Φως εκ των Ένδον*, εκδ. Ιδεοθέατρο, σελ.10). Το νοούμενο οδηγεί τον φιλόσοφο, πολλού γε και δη τον εσωτερικό φιλόσοφο, στην θεοσοφική υπέρβαση της αισθησιαρχίας. Εστιαζόμενος ο εσωτερικός φιλόσοφος στο νοούμενο, προχωρεί στο υπέρ-νοούμενο αρχίζοντας να συλλαμβάνει έννοιες του υπεραισθητού. Έτσι, «δημιουργεί ακατάπαυστα αόρατες πραγματικότητες ενόσω συλλογίζεται» (*Στοιχεία Βιονομίας*, εκδ. Ιδεοθέατρο, σελ.8). Η βιονομία του Μύστη, του Π. Δρακούλη, εδράζεται επί μιας Σκεπτομορφικής Παν-φιλοσοφίας.

Ο Πλ. Δρακούλης δέχεται τον Χριστιανισμό στον αγώνα του εναντίον της επικρατήσεως του ψευδελιπτημονικού ματεριαλισμού. Επισημαίνει ότι «ο επιστημονικός κόσμος ενθυμήθηκε την Εκκλησία, της οποίας ο συμβολισμός υπόσχεται άφθονη συγκομιδή πολυτίμων αληθειών» (*Φως εκ των Ένδον*, σελ. 11, *Αξία και Ζωτικότητα του Χριστιανισμού*). Θεμελιώνει την υπέρ-εμπειρική υπέρ-αισθησιαρχία. Η υπέρ-εμπειρική υπέρ-αισθησιαρχία του κα-

τέχει πρωτεύουσα θέση στην Σκεπτομορφική Παν-φιλοσοφία του. Γι' αυτό «εάν διατηρείς στο νου σου οιαδήποτε ιδέα, καλή ή κακή, επί μήνες και επί έτη εξακολουθητικώς, την καθιστάς ουσιώδη άορατη πραγματικότητα, και επειδή αυτή γίνεται όλο και περισσότερο ισχυρή, στο τέλος θα λάβει κατ' ανάγκη μορφή και θα εμφανισθεί στον ορατό και υλικό κύκλο των περιστάσεών σου». (*Στοιχεία Βιονομίας*, σελ. 8-9). Υπεισέρχεται στα υπερβατικά παραφυσικά χωρικά ύδατα της μαγείας (Magick) και φαίνεται να γνωρίζει τις παγίδες του αυτρικού πεδίου (Don. Tyson, *Αστρική Προβολή-Πλήρης Οδηγός*, εκδ. Αρχέτυπο), όπως κάθε πραγματικός θεόσοφος (Ε. Π. Μπλαβάτσκι, *Γιόγκα και Αποκρυφισμός*, Θεοσοφικές Εκδόσεις).

Στον Πλ. Δρακούλη, ο θετικισμός αποτελεί οντολογική απαξία, κονιορτοποιούμενος από την ανάγκη για προσέγγιση της Θείας Υπερβατικής Πραγματικότητας. Άλλωστε, «ποτέ άλλοτε τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης δεν ανεγνώσθησαν με μεγαλύτερη προσοχή από ό,τι αναγιγνώσκονται στην εποχή μας από άνδρες και γυναίκες, οδηγούμενες από την διαίσθησή τους και δυνάμενες επομένως να βλέπουν θεμελιώδεις νόμους εκεί όπου η θετική επιστήμη αναγνωρίζει μόνον υποθέσεις» (*Φως εκ των Ένδον*). Η διαίσθηση του υπέρ-νοούμενου οδηγεί βαθμηδόν στην διόραση των αοράτων πραγματικοτήτων. Οτιδήποτε υλικό του φυσικού πεδίου καθορίζεται από την ενέργεια του υπερφυσικού. Ως εκ τούτου, «οι αόρατες πραγματικότητες σχηματίζουν τα στοιχεία των ορατών πραγματικοτήτων» (*Στοιχεία Βιονομίας*, σελ.9). Το Αόρατο Υπαρκτό καθορίζει την ένωση της μακροκοσμικής διαισθητικής πραγματικότητας με την μικροκοσμική εξωτερική πραγματικότητα.

Η χριστιανική θεολογία και η ιδρύτρια της Θεοσοφικής Εταιρείας, Έλενα Π. Μπλαβάτσκι, έχουν ασκήσει κυρίαρχη επίδραση στην διαμόρφωση του μετά-Πυθαγορείου Μυστικισμού του Πλ. Δρακούλη (βλ. Χ. Μπαλόγλου, *Λόγος και Αριθμός-Κλειδί του «γνώθι σ'αυτόν»*). Το ομολογεί ο ίδιος: «(...) η μεν ερμηνεία του Βουδισμού παρήγαγε το μέγα και επιβάλλον κίνημα, το οποίο, υπό το όνομα της Θεοσοφίας εξαπλώθηκε εντός εικοσαετίας ανά τα πέρατα της οικουμένης και το οποίο επίσης οφείλεται στην διαίσθηση μιας γυναίκας, της Ρωσίδας Έλενας Π. Μπλαβάτσκι. Η δε ερμηνεία του Χριστιανισμού, αφού είχε ήδη παραγάγει σύστημα Φιλοσοφίας που συμπληρώνει το προαναφερθέν κίνημα, αποτελεί

την πηγή από την οποία άντλησα τις προκείμενες σελίδες (...)» (*Φως εκ των Ένδον*, σελ. 12).

Ο Πλ. Δρακούλης είναι πολυθεματικός διότι το αντικείμενό του είναι ένα: η εσωτερική ανέλιξη των ανθρώπινων προσώπων (βλ. του ίδιου: *Αι νέα αντιλήψεις, Στοιχεία Βιονομίας, Εγκληματικότητα και Ανθρωπισμός, Μελέτη επί της Γαλλικής Επαναστάσεως, Ελληνική Γλώσσα και Φιλολογία, Υγιεινή και Ηθική*). Πιστεύει ότι στους πραγματικούς Μυστικούς Φιλοσόφους «ασκείται η ελκτική δύναμη της διανοίας τους ως προς ένα αντικείμενο» (*Στοιχεία Βιονομίας*). Ο ίδιος είναι αυθεντικός Μυστικός Φιλόσοφος, διότι με την Θεοσοφική Μυστικιστική Κοινωνιολογία του θέλει να μεταμορφώσει προς το κάλλιστο και βέλτιστο την κοινωνία. Συνδέει την γυναίκα με την διαίσθηση και την κοινωνική ανασύνταξη.

Βαθιά πεποίθησή του είναι ότι «η Γυναίκα είναι η κορωνίδα της κοινωνίας, αποτελούσα το τιμιότερο και ευγενέστερο των δύο της συστατικών, ακριβώς όπως η ψυχή είναι το πολυτιμότερο μέρος της ανθρώπινης συστάσεως, μέλλουσα, κατά την έκφραση του Ιωάννου της *Αποκαλύψεως*, να βασιλεύσει περιβεβλημένη τον Ήλιο ως μάτιο, φέρουσα στέμμα εκ δώδεκα αστέρων και υποτάσσουσα υπό τους πόδας αυτής τον μοχλό της βαρβαρότητας, του χυδαϊσμού και της υλοφροσύνης» (*Φως εκ των Ένδον*, σελ. 14). Όντως η *Αποκάλυψη* του Ιωάννου προλέγει: «γυνή περιβεβλημένη τον ήλιον και η σελήνη υποκάτω των ποδών αυτής, και επί της κεφαλής αυτής στέφανος αστέρων δώδεκα» (*Αποκ.* 11, 1).

Η Σκεπτομορφική Υπέρ-αισθησιαρχία μεταλαμπαδεύει τους αστρικούς κραδασμούς εις το φυσικό εξωτερικό πεδίο. Ο Πλ. Δρακούλης είναι αρκούντως σαφής και παραδειγματικός: «Παντού υπάρχει διανοητική ατμόσφαιρα και αναλόγως του είδους της, εφόσον συνδέεται με αυτόν, με τη σκέψη, αποκτά τα στοιχεία της. Γι' αυτόν το λόγο έχουμε παράδειγμα έξοχων φρενιάτρων ή εφόρων φρενοκομείων, οι οποίοι παρεφρόνησαν επειδή η μελέτη της παραφροσύνης τούς έφερε σε συγγένεια με τους παράφρονες» (*Στοιχεία Βιονομίας*, σελ. 15-16).

Η Ε.Π.Μπλαβάτσκι- γυναίκα –διαίσθηση, είναι το διορατικό θεοσοφικό τρίπτυχο στη Μυστική Προσωποκεντρική Κοινωνική Οντολογία του Πλ. Δρακούλη. Διότι η «διαίσθηση είναι η ρίζα των πέντε αισθήσεων και μέσω αυτών, ως πληρεξουσίων, επικοινωνεί με τον εξωτερικό κόσμο της ύλης, ενόσω η ανθρώπινη ψυχή δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένη ώστε να επικοινωνεί απευθείας με την

ουσία των πραγμάτων» (*Φως εκ των Ένδον*, σελ.15). Η διαίσθηση είναι ενέργεια.

Ο Πλ. Δρακούλης θεσμοθετεί συνειδησιακώς την υγιή σκέψη. Έτσι, «η υγεία σου θα είναι κατό πολύ ασφαλεστέρα εάν ζεις νοερώς όσο το δυνατόν περισσότερο εν μέσω υγιών πραγμάτων» (*Στοιχεία Βιονομίας*, σελ. 16). Όμως στην Σκεπτομορφική Υπερ-αισθησιαρχία του, ο διαμορφωτικός παρόγων είναι η διαίσθηση διότι, «(..) με την συνέργεια της εμπνεύσεως μετατρέπει την πείρα του μακρινού παρελθόντος σε σοφία». (*Φως εκ των Ένδον*, σελ. 18). Με κυρίαρχη τη διαίσθηση επινοεί τη δική του Ενεργητική Βιο-φιλοσοφία. Είναι θεόσοφος Μύστης. Η διάνοιά του είναι «σε συγκοινωνία με τους θησαυρούς αοράτων πραγματικοτήτων» (βλ. *Στοιχεία Βιονομίας*, σελ 19). Και ο ίδιος είναι θησαυρός εσωτερικής σοφίας.

Με την ενεργητική αλλά και Ενεργειακή Βιο-φιλοσοφία του καταρρίπτει τον υλισμό. Μας διδάσκει ότι «η αυξανόμενη πείρα απαιτεί διαρκώς ευρύτερα μέσα ενεργείας (οργανισμούς) και από εδώ προέρχεται ο πόλος εντελέστερου οργάνου, ο οποίος καθορίζει τη γένεση εντελέστερου οργανισμού» (*Φως εκ των Ένδον*). Θέλει κοινωνία ενεργειακώς αλληλοσχετιζόμενη. Δέχεται την μυστικιστική συνέπεια. Υποστηρίζει ότι «η τήρηση της εχεμύθειας (..) απείρως αυξάνει την ελκτική δύναμη της διανοίας σου» (βλ. *Στοιχεία Βιονομίας*, σελ.23). Μυστικισμός σημαίνει κρυπτική εσωτερίκευση.

Ο Πλάτων Δρακούλης είναι εσωτερικός φιλόσοφος. Ευστόχως επισημαίνει: «Μέχρι την στιγμή κατό την οποία η διαίσθηση θα προκύψει ως νέο όργανο αντιλήψεως, οποιαδήποτε θεωρία δεν μπορεί παρά να είναι αυστηρώς εξωτερική, γι' αυτό και κάθε μέχρι τώρα εργασία μπορούμε να την χαρακτηρίσουμε ως εξωτερική φιλοσοφία. Όμως η διαίσθηση οδηγεί το νου μας στα ένδον, και από εκεί στο εξής δεχόμαστε φως. Από εδώ προκύπτει η εσωτερική φιλοσοφία, η οποία, αν και διακρίνεται από την εξωτερική, την συμπληρώνει κατό τρόπον ώστε να αποτελέσει σύστημα το οποίο περιλαμβάνει ένα πλήρη τρόπο σκέψεως, ασφαλή κανόνα του βίου και ένα ιδεώδες αντίξιο πόθου και επιδιώξεως» (*Φως εκ των Ένδον*, σελ. 19).

ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟ

Παναγιώτης Παπασιλώτης

Με τον όρο «πνευματισμός» εννοούμε γενικά την πίστη στην επιβίωση του πνεύματος μετά τον θάνατο και την δυνατότητα επικοινωνίας των ζώντων με τα άσαρκα πνεύματα των νεκρών. Η άσκηση του πνευματισμού, με διαφόρους τρόπους και μεθόδους, ανάγεται στα πολύ παλαιά χρόνια. Τον περασμένο αιώνα πήρε την νεώτερη μορφή του, όπου δίπλα στις αφελείς και απλοϊκές πνευματιστικές συνεδριάσεις έχουμε την σοβαρή επιστημονική έρευνα.

Ο πειραματικός πνευματισμός στηρίζεται στην άσκησή του σε ένα θεωρητικό υπόβαθρο που, όμως, για έναν αποκρουστική είναι αρκετά σαθρό. Η Θεοσοφία δεν αρνείται την ύπαρξη των διαφόρων πνευματιστικών φαινομένων, έχει όμως διαφορετικές απόψεις σχετικά με την ερμηνεία και προέλευσή τους. Οι πνευματιστές πιστεύουν ότι τέτοια φαινόμενα οφείλονται αποκλειστικά ή, τουλάχιστον, στη μεγάλη τους πλειοψηφία, στα πνεύματα των νεκρών. Η Θεοσοφία διδάσκει ότι οι νεκροί μπορούν να επικοινωνήσουν με τους ανθρώπους μόνο με υποκειμενικά μέσα.

Αν συμβαίνουν αντικειμενικές παρουσίες, αυτές οφείλονται στο φάντασμα του σώματος που είχε ο νεκρός. Η Έλενα Π. Μπλαβάτσκι έλεγε: «εκείνο που έχω καταλάβει είναι ότι κατά την γνώμη των πνευματιστών, τα πνευματιστικά φαινόμενα οφείλονται στο μετενσαρκούμενο 'εγώ', στην πνευματική και αθάνατη ατομικότητα. Εμείς όμως αποκλείουμε ολότελα αυτή την εκδοχή. Η συνειδητή ατομικότητα των άσαρκων δεν μπορεί να υλοποιηθεί, ούτε μπορεί να κατέβη από το νοητικό πεδίο Ντεβαχάν στην περιοχή της γήινης πραγματικότητας.»

Για να μπορέσουμε όμως να δούμε με ευρύτερο και πιο κριτικό πνεύμα αυτές τις δηλώσεις, θα πρέπει να έχουμε μια ιδέα για τους κόσμους που σχετίζονται με αυτές. Ας δούμε λοιπόν με λίγα λόγια, τι συμβαίνει συνήθως ύστερα από τον φυσικό θάνατο. Το Εγώ, αφού αποχωριστεί από το φυσικό σώμα, το αιθερικό και την ζωική ενέργεια (πράνα), μεταβαίνει μαζί με το αστρικό σώμα και την ανώτερη τριάδα (μάνας-μπούντι-Άτμα, νου-νοημοσύνη-Πνεύμα) στο Κάμα Λόκα ή αστρικό πεδίο. Εκεί θα παραμείνει όσο χρειάζεται για να διαχωριστεί το αστρικό σώμα από τις ανώτερες αρχές του ανθρώπου, που θα ακολουθήσουν τον δρόμο για το Ντεβαχάν όπου θα παραμείνουν μέχρι την νέα ενσάρκωση του Εγώ στην Γη. Ένα τμήμα όμως του κατώτερου νοητικού (κατώτερο μάνας) δεν κατορθώνει να διαφύγει και φυλακίζεται μέσα στο αστρικό σώμα. Αυτή η παραμένουσα αστρο-νοητική οντότητα αποκαλείται «σκιά».

Η σκιά δεν είναι το πραγματικό άτομο, αφού αυτό έχει εισέλθει πλέον στον ουράνιο κόσμο. Διατηρεί όμως κάποια συνειδητότητα, αν και πολύ περιορισμένη, που του επιτρέπει να νομίζει ότι είναι αυτό τούτο το άτομο. Όταν οι σκιές χάσουν και τα τελευταία μόρια νοητικής ύλης, πέφτουν στην κατάσταση του λεγόμενου στοιχειώδους ή κελύφους. Αυτά είναι αστρικά σώματα εν αποσυνθέσει, στερούμενα κάθε είδους συνειδητότητας και αντιλήψεως, έρμαια των αστρικών ρευμάτων. Σε αυτά τα κελύφη, που οι πνευματιστές εκλαμβάνουν σαν τα πραγματικά πνεύματα των νεκρών, οφείλεται ένα μεγάλο μέρος των πνευματιστικών φαινομένων (*).

Η τέταρτη αρχή του ανθρώπου (το αστρικό σώμα) είναι ο φορέας της θέλησης και της επιθυμίας, αλλά όχι η ίδια η θέληση. Πρέπει να είναι ενωμένη με το κυρίαρχο πνεύμα για να μπορέσει να εκφράσει αυτή την θέληση. Ότι και να είναι η τέταρτη αρχή εν ζωή, δεν είναι πια ικανή για ενεργό θέληση όταν αποσυνδεθεί από το πνεύμα. Όταν όμως ένα κελύφος προσελκυστεί από τον μαγνητισμό ενός μέντιουμ, ζει μέσα στην αύρα του μια πρόσκαιρη δανεική ζωή. Έτσι, μπορεί να ομιλεί και να λογικεύεται διαμέσου του εγκεφάλου του μέντιουμ ή των άλλων τριγύρω.

Μπορεί να επαναλαμβάνει μέχρις ένα βαθμό τις συνήθειες εκφράσεις του νεκρού ή το γραφικό του χαρακτήρα. Αυτά όμως δεν είναι παρά αυτόματες ενέργειες των σωματιδίων του κελύφους, που όταν ερεθιστούν τείνουν στην επανάληψη εθισμένων κινήσε-

ων. Όταν το κέλυφος εισέλθει στην αύρα ενός μέντιουμ, θα αντιληφθεί –όσα μπορεί να αντιληφθεί– περισσότερο ή λιγότερο καθαρά μέσα από τις δανεισμένες αρχές/σώματα του μέντιουμ (κυρίως από το νοητικό του σώμα). Με αυτό τον τρόπο όμως δεν θα μπορέσει να φθάσει πέρα από όσο του επιτρέπουν οι αντιληπτικές ικανότητες του ίδιου του μέντιουμ, ή κάποιου από τους παρευρισκόμενους. Έτσι εξηγούνται και οι συχνά λογικές και κάποτε πολύ έξυπνες απαντήσεις, αλλά και η κατά κανόνα απουσία ανακoinώσεων για πράγματα άγνωστα στο μέντιουμ ή στον πνευματιστικό κύκλο.

Ας σημειωθεί ότι ένα κέλυφος που ζωογονείται όταν εισέρχεται στο ρεύμα σκέψης ενός μέντιουμ και συνδέεται με την πέμπτη

αρχή του (το νοητικό του), δεν είναι βέβαιο ότι η πρόσκαιρη συνειδητότητα που αποκτά αντιπροσωπεύει την προσωπικότητα του νεκρού, από τον οποίο προήλθε το κέλυφος αυτό.

Μπορεί να αντικατοπτρίσει μια άλλη προσωπικότητα όπου παραμένει για λίγο, μέχρις ότου κάποιο ρεύμα σκέψης του μέντιουμ ή κάποιου άλλου ατόμου βρει την ηχώ του στις φευγαλέες εντυπώσεις του κελύφους. Έτσι η αίσθηση της ταυτότητάς του ταλαντεύεται από μία προσωπικότητα σε

μια άλλη, μέχρι να γλιστρήσει και πάλι στον μωβ ωκεανό του αστρικού φωτός. Βέβαια, όλα τα πνευματιστικά φαινόμενα δεν οφείλονται σε αυτά τα κελύφη. Ένα πολύ μεγάλο μέρος τους προκαλείται από την δράση των λεγόμενων «στοιχειακών».

Τα στοιχειακά είναι ημι-συνειδητές οντότητες του αστρικού κόσμου που ανήκουν σε ένα τελείως διαφορετικό βασίλειο από το δικό μας και μπορούν να ακολουθούν ένα διαφορετικό σχέδιο εξέλιξης. Ο αστρικός κόσμος είναι μια απέραντη δεξαμενή στοιχειακής ουσίας, εκπληκτικά ευαίσθητης και στην πιο φευγαλέα ανθρώπινη σκέψη και δονείται αρμονικά με την παραμικρή ανθρώπινη επιθυμία. Κάτω από την επιρροή μιας τέτοιας σκέψης ή επιθυμίας, ένα περιορισμένο μέρος της στοιχειακής ουσίας παίρνει μορφή ζώσα δύναμης. Γίνεται ένα ον, ένα στοιχειακό, που η διάρκεια ζωής του εξαρτάται από την ένταση και την διάρκεια ή συχνότητα επανάληψης της ώθησης που το δημιουργήσε.

Μέσω της στοιχειακής ουσίας παράγονται πολλά από τα φυσικά φαινόμενα των πνευματιστικών συνεδριάσεων, καθώς και φαινόμενα Poltergeist, όπως κρότοι, κουνουνίσματα, πτώση λίθων, θραύση αντικειμένων κλπ. Το στοιχειακό δεν δρα μόνο του, δεν είναι παρά μια λανθάνουσα δύναμη που έχει ανάγκη μιας εξωτερικής ώθησης για να τεθεί σε κίνηση (*). Στην περίπτωση των αυτοχειρών ή του βίαιου θανάτου ανθρώπων με κατώτερες επιθυμίες, η κατάσταση είναι λίγο διαφορετική. Εδώ, μια «επικοινωνία» είναι ευκολότερη αφού την επιζητούν οι ίδιοι οι νεκροί.

Το κέλυφος έχει τώρα μεγαλύτερη συνειδητότητα, αφού το κατώτερο νοητικό του νεκρού ανθρώπου είναι ακόμη στενά συνδεδεμένο με την υπόλοιπη προσωπικότητα, που παραμένει καθηλωμένη στα κατώτερα υποπεδία του αστρικού κόσμου. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι προσωπικότητες των νεκρών προσπαθούν να ικανοποιήσουν τις υλικές και γήινες επιθυμίες τους χρησιμοποιώντας τα σώματα και την ζωική ενέργεια των μέντιουμ, φθάνοντας μέχρι την πλήρη κατάληψή τους, πράγμα πολύ επικίνδυνο για τα μέντιουμ.

Αν παρακολουθήσουμε την πορεία της ψυχής μετά και τον αστρικό θάνατο, θα αντιληφθούμε ότι δεν μπορεί να υπάρξει ουσιαστικά δυνατότητα επικοινωνίας ανάμεσα στους ζωντανούς και τα άσαρκα πνεύματα. Όταν η ανώτερη τριάδα του ατόμου αποχωριστεί τελείως από το αστρικό και το κατώτερο νοητικό του σώμα, μεταπηδάει (ύστερα από κάποια διαδικασία) στο Ντεβαχάν (τόπο ανάπαυσης του εγώ). Εκεί όμως έχουμε μια εντελώς υποκειμενική κατάσταση γι' αυτόν που την ζει και έτσι υπάρχουν πολύ λίγες δυνατότητες επικοινωνίας μεταξύ των ζώντων και ενός πνεύματος, το οποίο έχει πλέον ολότελα απορροφηθεί από δικές του αισθήσεις και είναι απομονωμένο από τον κόσμο που έχει αφήσει πίσω

του. Είναι δυνατόν πάντως, σε ορισμένα πολύ ευαίσθητα άτομα ιδίως όταν αυτά είναι αγνά, να έχουν οράματα του Ντεβαχάν, αν και αυτό συμβαίνει σπάνια, χωρίς οι οντότητες που παρατηρεί ο διορατικός της Γης να έχουν επίγνωση του τι συμβαίνει.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, το πνεύμα του διορατικού είναι εκείνο που ανέρχεται στην κατάσταση Ντεβαχάν, παρατηρώντας έτσι τις ζωντανές ψευδαισθήσεις της ζωής σε εκείνον τον κόσμο. Τότε έχουμε επικοινωνία μεταξύ «πνευμάτων» αλλά, βέβαια, είναι πολύ δύσκολο στον άπειρο διορατικό να αποτυπώσει σωστά αυτά που βλέπει και ακούει στο Ντεβαχάν. Η κατάσταση του Ντεβαχάν είναι μια ζωή αποτελεσμάτων και όχι αιτίων. Δεν είναι ζωή ευθύνης, δεν υπάρχουν σκέψεις ή πράξεις που να δημιουργούν κάρμα, καλό ή κακό. Είναι μια κατάσταση μακαριότητας, γι' αυτό και δεν μπορεί κανείς εκεί να έχει επίγνωση των γήινων πραγμάτων. Δεν μπορεί να είναι παρατηρητής ή μέτοχος της δυστυχίας αυτού του κόσμου μας (**). Θα πρέπει όμως να σημειώσουμε δύο σπάνιες εξαιρέσεις σε αυτόν τον γενικό κανόνα της αδυναμίας επικοινωνίας με τα άσαρκα πνεύματα.

Η πρώτη αφορά την περίπτωση ενός νεκρού που η ένταση της επιθυμίας του για επιστροφή του στην Γη, για κάποιο σοβαρό σκοπό, είναι τόσο μεγάλη ώστε να συγκρατεί αφυπνισμένη την ανώτερη συνειδητότητα. Τότε πρόκειται πραγματικά για την ατομικότητα του αποθανόντος, που μπορεί να έλθει σε επικοινωνία με την Γη. Γενικά όμως, μετά τον θάνατο, το Πνεύμα πέφτει σε μια κατάσταση λήθαργου, σε αυτό που ονομάζουμε «προ-ντεβαχανική έλλειψη συνειδητότητας». Η δεύτερη εξαίρεση αφορά τους Νιρμανακάγια. Είναι Μύστες που, αν και έχουν κερδίσει την Νιρβάνα, παραιτούνται από αυτήν παραμένοντας στην Γη σαν αόρατα πνεύματα, για να βοηθήσουν την ανθρωπότητα.

Δεν έχουν υλικό σώμα αλλά διατηρούν όλα τα άλλα στοιχεία τους ή αρχές. Τέτοια όντα μπορούν να επικοινωνούν με μερικούς ανθρώπους (κυρίως τους μαθητές τους), όχι όμως με τα συνηθισμένα μέντιουμ. Ας δούμε όμως τι λέγει ο Διδάσκαλος Κ.Χ., σε μια επιστολή του σχετικά με την επικοινωνία με τις ψυχές των νεκρών (*The Mahatma Letters to A.P.Sinnott*, The Theosophical Publishing House, London, Madras/India):

«Κάθε διαμάντι, κάθε κρύσταλλος, κάθε λουλούδι και αστέρι έχει πράγματι την δική του ψυχή όπως το ζώο και ο άνθρωπος. Υπάρχει μια ιεραρχία ψυχών, από τις κατώτερες μορφές ύλης έως

την Ψυχή του Κόσμου. Είναι όμως μεγάλο λάθος αν πιστεύετε ότι τα πνεύματα των αναχωρησάντων βρίσκονται σε κατευθείαν επικοινωνία με ψυχές που είναι ακόμη συνδεδεμένες με κάποιο ανθρώπινο σώμα. Μόνη η σχετική θέση των κατοικημένων κόσμων στο ηλιακό σύστημα, θα απέκλειε κάθε τέτοια πιθανότητα. Γιατί πιστεύω ότι έχετε αποβάλλει την περιεργή ιδέα, πως είναι πιθανόν να υπάρχουν 'ανθρώπινες' διάνοιες που να κατοικούν 'καθαρά πνευματικές' περιοχές.

«Τότε θα καταλάβετε το λάθος των πνευματιστών, που αποκοιμίζουν τον εαυτό τους με την σκέψη ότι είναι δυνατόν να επικοινωνήσει μαζί τους και κάποιος άλλος, εκτός από τους κατοίκους των δύο κόσμων που συνδέονται άμεσα με τον δικό μας. Όσο αιθερικά και εξαγνισμένα κι αν είναι από την χονδροειδή ύλη τα αγνά πνεύματα, εξακολουθούν να υπόκεινται στους φυσικούς και παγκόσμιους νόμους της ύλης. Μπορούν να δεχθούν επισκέψεις 'εν πνεύματι' αλλά το πνεύμα τους δεν μπορεί να κατέβει και να μας πλησιάσει. Ελκύουν αλλά τα ίδια δεν έλκονται γιατί η πνευματική τους πολικότητα αποτελεί ανυπέρβλητο εμπόδιο σε αυτή την κάθοδό τους.»

Σε άλλη επιστολή του, έγραφε πάλι ο Διδάσκαλος Κ.Χ.

«Αγαπητέ μου αδελφέ, η μεγάλη πλειονότητα των φυσικών φαινομένων που προκαλούν οι πνευματιστές, δεν οφείλονται στα πνεύματα αλλά στα κελύφη. Τα πνεύματα ενός μεγάλου ποσοστού καλών ανθρώπων που πεθαίνουν από φυσικό θάνατο, παραμένουν στην ατμόσφαιρα της Γης από μερικές ημέρες έως μερικά χρόνια, ανάλογα την ετοιμότητά τους να συναντήσουν, όχι τον Δημιουργό τους αλλά την δημιουργία τους. Γιατί όμως θα έπρεπε να επικοινωνούν τα πνεύματα;

«Αυτοί που αγαπάτε, επικοινωνούν αντικειμενικά μαζί σας κατά την διάρκεια του ύπνου σας. Το δικό σας πνεύμα και το δικό τους, σε στιγμές κινδύνου ή συμπάθειας, δονούμενα από το ίδιο ρεύμα σκέψης (που σε αυτές τις περιπτώσεις δημιουργεί ένα είδος τηλεγραφικού πνευματικού σώματος μεταξύ των σωμάτων σας), μπορούν να συναντηθούν και μερικές φορές επηρεάζουν τις αναμνήσεις σας. Τότε όμως είστε ακόμη ζωντανά και όχι νεκρά σώματα. Πώς όμως μπορεί να επικοινωνήσει ένα ασυνείδητο πέμπτο στοιχείο (πέμπτη ή νοητική αρχή) με έναν ζωντανό οργανισμό, εκτός αν έχει ήδη γίνει κέλυφος; Σας λέω.

«ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΟΥΝ!»

Η Θεοσοφία είναι αντίθετη με την άσκηση του πνευματισμού για πολλούς λόγους. Καταρχήν είναι επικίνδυνη για τα μέντιουμ, αλλά μερικές φορές και για τους παρευρισκόμενους ως ένα βαθμό. Ύστερα, είναι το κακό που άθελά μας κάνουμε στους νεκρούς, με τους οποίους από αγάπη ή περιέργεια θέλουμε να επικοινωνήσουμε. Σίγουρα δεν τους κάνουμε καλό όταν διακόπτουμε με τον εγωιστικό, εν τέλει, πόνο μας την ονειρική κατάσταση που ζουν. Με το να προσπαθούμε να τους κρατήσουμε προσκολλημένους στα γήινα πράγματα, εμποδίζουμε την πνευματική τους εξέλιξη. Την καθυστερούμε με καταστρεπτικά, μερικές φορές, αποτελέσματα.

Αν πραγματικά αγαπάμε του νεκρούς μας, πρέπει να τους βοηθήσουμε σε αυτή την πνευματική πορεία τους στον άλλο κόσμο αντί να την εμποδίζουμε. Τέλος, ποιο ουσιαστικό όφελος μπορούμε να έχουμε από μια τέτοια επικοινωνία; Ακόμη και όταν είναι αληθινή, τι μπορεί να μας προσφέρει πέρα από μερικές συγκεχυμένες πληροφορίες για το αστρικό πεδίο, που τίποτα σχεδόν δεν προσθέτουν στην γνώση που ήδη έχουμε για τους αόρατους κόσμους και τους απόκρυφους νόμους;

Η Θεοσοφία δεν είναι αντίθετη με την έρευνα για την αλήθεια. Το ζήτημα του πνευματισμού είναι τεράστιο και ανεξάντλητο και απαιτεί μεγαλύτερη προσοχή και από τους δογματικούς οπαδούς του και από τους απόλυτους αντιρρησίες. Η Θεοσοφία δέχεται όλα τα πιστεύω και λαμβάνει υπόψη της τα πάντα, χωρίς να θεωρεί τίποτα σαν τελικό. Γι' αυτό και το ζήτημα του πνευματισμού παραμένει ανοικτό για μελέτη, που όμως θα πρέπει να περιοριστεί στην σφαίρα της σοβαρής έρευνας και όχι των αφελών και ανεύθυνων πειραματισμών των γνωστών πνευματιστικών συνεδριών.

(*) Βλ. Ε. Π. Μπλαβάτσκν, *ΓΙΟΓΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ*, κεφ. *Στοιχειακά και Στοιχειώδη*, ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ.

(**) Ομοίως, κεφ. *Περί Μετενσάρκωσης και Πνευμάτων*, *Συζήτηση περί των Αστρικών Διπλών*, *Συζήτηση περί του Μυστηρίου της μετά τον Θάνατο Ζωής*.

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΔΙΑΝΟΗΤΩΝ

Ν. ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ (ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ)

(Διατηρείται η γλώσσα του συγγραφέα)

Ο άνθρωπος δεν είναι μόνον ένα ζώον υλικόν. Η υλική του υπόστασις είναι απλώς μια προσωρινή χρήσιμος αποσκευή της ακαταλίτου πνευματικής του οντότητας.

(Κρίσις πολιτισμού)

Η ανθρωπότης πεινά, πεινά τραγικώς δια περισσοτέραν πνευματικότητα. Άνθρωποι αδελφοί μου, ο άρτος αυτός της ψυχής ανήκει δικαιωματικώς εις την ανθρωπότητα. Ποιος δεν θα θελήσει να συντελέσει ώστε να απλώσει το χέρι της κυριαρχικώς προς αυτόν, δια τον χορτασμόν της ψυχής της;

(Λιμός Ψυχών)

Ένας νέος πολιτισμός θα ρυθμίσει τας σχέσεις των ανθρώπων εντελώς διαφορετικά από σήμερον. Η ανάπτυξις της ανθρώπινης ευημερίας –όχι μόνον της υλικής– θα αναζητείται, όχι με τον συναγωνισμόν και την άμιλλαν της υπεροχής, αλλά με την αλληλεγγύην και φωτισμένην συνεργασίαν.

(Κρίσις πολιτισμού)

Το άτομον δια το σύνολον. Η εργασία κάθε ατόμου δια το κέρδος του συνόλου, μέσα εις το οποίον βρίσκεται και το σταθερόν κι αληθινόν κέρδος του ατόμου. Το απόκτημα το ατομικόν, αδικία προς το σύνολον. Και μόνον δίκαιον ατομικόν, η αναζήτησις της Αληθείας, που δεν είναι δυνατή ομαδικώς αλλά της οποί-

ας η ανεύρεσις από το άτομον, πάλιν το σύνολον εξυπηρετεί εις την εξέλιξίν του.

(Τον Άρτον Ημών)

Δημιουργεί κανείς όταν το κίνητρον της εργασίας δεν είναι το κέρδος, αλλά η εσωτέρα εκείνη ανάγκη που πρέπει να εκπληρωθεί με το δημιούργημα. Η εργασία η πραγματική είναι η συνεργασία του Ανθρώπου εις την όλην Δημιουργίαν και αυτό είναι το να ζει κανείς πραγματικώς. Η εργασία αυτή είναι του πνεύματος απολυτρωτικόν.

(Άνθρωπος και Μηχανή)

Το ανθρώπινον πνεύμα είναι δεκτικόν κάθε δυνατής τελειοποιήσεως. Είναι σπινθήρ της όλης θειότητος που εκδηλώνεται εις την Ζωήν. Μπορεί –και δικαιούται– να χρησιμοποιήσει όλας τα δυνάμεις της Φύσεως δια την εκδήλωσίν του προς οποιανδήποτε κατεύθυνσιν. Ο Προμηθεύς που έκλεψεν από τον Όλυμπον τη φωτιά και την έφερεν εις τους ανθρώπους, δεν είναι, δεν ήτο ποτέ θρύλος κενός.

(Τον Άρτον Ημών)

Εκείνο που χρειάζεται δεν είναι η «διανόησις» αλλά η κατανόησις. Η πρώτη προκαλεί συνηθέστατα την υπερτροφίαν του ατόμου, την υπερανάπτυξιν του εγωισμού. Γίνεται σκοπός και όχι μέσον πνευματικής αναπτύξεως. Αποξηραίνει την ψυχήν και στενεύει το πνεύμα εις τον περίφρακτον στίβον των συλλογιστικών ευκαμψιών. Η κατανόησις, αντιθέτως, είναι το προϊόν της πείρας της ζωής, του διαβάσματος του αιωνίως νέου βιβλίου της ζωής.

(Κορακίστικα Διανοήσεως)

Όταν το άτομο καταλάβει ότι αποτελεί ένα κύτταρον του συνόλου, δηλαδή της ανθρωπότητος, πεθαίνει γι' αυτήν χωρίς να υπερηφανεύεται, όπως δεν υπερηφανεύονται τα κύτταρα του ανθρώπινου οργανισμού που καταστρέφονται για να ανανεωθεί το σύνολον.

(ΛΙΣΟΣ 16)

Όταν η Αγάπη στενευθεί από τον ατομικόν εγωισμόν, και γίνει απαιτητική και προσωπική και αποκλειστική και ζηλότυπος και ανίκανη να υπάρξει χωρίς ανταπόδοσιν, αμαυρώνεται και ξεπέ-

φτει και διαφθείρεται. Η Ουρανία Αφροδίτη δεν είναι αυτή. Αυτή είναι η Πάνδημος. Τόσον περισσότερον πάνδημος και αναξία, όσον είναι περισσότερον ατομική και εγωιστικότερον αποκλειστική.

(Ο Πρίγκηψ Αθανάσιος)

Ελευθερία σκέψεως δεν σημαίνει την κατά σύστημα απόρριψιν όλων όσα έως τώρα η ανθρώπινη σκέψις εδημιούργησε. Υπάρχει ένα κολοσσιαίον ποσόν ανθρώπινης πείρας, που ανήκει εις την ανθρωπότητα. Υπάρχει ένα μεγάλο ποσόν γνώσεων που είναι το προϊόν της ανθρώπινης διανοητικής εργασίας. Υπάρχει η εργασία όλων των ελευθέρων ανθρώπων που προηγήθηκαν. Αυτά είναι κτήμα αναφαίρετον της σημερινής γενιάς των ανθρώπων (...). Θα έπρεπε, εις τους νέους ιδίως, να καλλιεργείται το πνεύμα της μη τυφλής υποταγής εις καμίαν δοξασίαν και κανένα σύστημα ιδεών, χωρίς την βάσανον της σκέψεως και της κρίσεως της ατομικής.

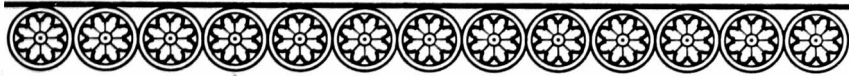
(Πνευματική Δουλεία)

Το σχολείον δεν πρέπει να είναι χαλκείον προκαταλήψεων και πνευματικών δεσμών. Πρέπει να είναι φυτώριον γενναίας βλαστήσεως κάτω από τον ήλιον της πνευματικής ελευθερίας. Πρέπει να απαλειφθεί από την διδασκαλίαν κάθε δογματισμός, κάθε εκ των προτέρων σχηματισμένη ιδέα, κάθε αυθαίρετον συμπέρασμα. Να καλλιεργείται η διανοητική αυτενέργεια, η ψυχική αυτοπειθαρχία, η σωματική υγεία, η ευθύτης του νου και η απλότης της καρδιάς. Και με τα εφόδια αυτά να αφήνεται ο νέος εις όλας τας εκάστοτε περιστάσεις.

(Δια την αυριανήν γενεάν)

(Επιλογή: Α. Παπαναστασόπουλος)

ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ ΘΕΟΣ

Μαίρη Χαριτάκη

Δεν μπορεί βέβαια να περιμένει κανείς πως θα λύσουμε το αίνιγμα που λέγεται Θεός! Το ζητούμενο όταν κανείς προσπαθεί να προσεγγίσει τέτοια θέματα, είναι να δοθούν εναύσματα, κίνητρα για περαιτέρω αναζητήσεις, μελέτες ή και συζητήσεις.

Στο *Σεφέρ-Χα-Ζοχάρ* (το σπουδαιότερο βιβλίο της *Καμπαλά* ή *Βιβλίο της Λάμψης*) καθώς και στον Απ. Παύλο, ανακαλύπτουμε έναν Θεό Κατασκευαστή που καταπιάνεται με την Δημιουργία του Ανθρώπινου όντος από Χώμα και Νερό, ενώ με το ίδιο υλικό, τη λάσπη, κατασκευάζεται ο Άνθρωπος κατά τον Όμηρο και τον Πausανία. Από τη ώρα που ο μακρινός πρόγονος κατόρθωσε να σηκωθεί και να σταθεί στα δύο του πόδια με το κεφάλι ψηλά, είδε τον Ουρανό και μέσα του ένιωσε την πρώτη του αγωνία.

Αν τα χέρια μάς δίδαξαν πώς να σκεπτόμαστε, αν τα πόδια μάς ελευθέρωσαν, το κεφάλι μάς έδωσε την μεταφυσική ανησυχία και την ανάταση. Το ανθρώπινο είδος, από την νηπιακή του ηλικία διαφοροποιήθηκε σιγά-σιγά από τους ζώδεις προγόνους του, ωριμάζοντας βήμα-βήμα σε κατανόηση και νοημοσύνη, ώσπου ο Homo έγινε Sapiens – Άνθρωπος σκεπτόμενος. Γεννήθηκαν ανθρώπινα όντα με μια ξεχωριστή «περιέργεια». Αυτή η ιδιότητα γέννησε την έρευνα γύρω τους. Ερωτήματα που ζητούσαν απάντηση, απορίες, πρώτες μορφές γνώσης.

Με τις πρώτες γνώσεις ενεργοποιήθηκε ο Ανθρώπινος εγκέφαλος και έγινε φορέας περισσότερων γνώσεων στο Εσωτερικό του Είναι, την Ψυχή. Η ανάπτυξη της Σκέψης που οφείλεται στις εντυπώσεις από το περιβάλλον, οδήγησε στην έκφραση με το λόγο, στην ομιλία. Ο Θεός Σπινθήρας που φώλιαζε μέσα του, μετέτρεψε τις άναρθρες κραυγές σε λόγο. Έτσι ο άνθρωπος άρχισε να εκφράζει τις σκέψεις του και να τις διασταυρώνει με τον όμοιο

του. Συνεννοείται, αναζητά την Αλήθεια για την ουσία των γύρω του. Ταυτίζεται με το εξωτερικό περιβάλλον μέσα στο οποίο ζει και το οποίο επιδρά επάνω του, συμμετέχει στη βίωση της κάθε στιγμής του παρόντος, ενώ διατηρεί την μνήμη του παρελθόντος και αναπτύσσει τη φαντασία ως προς τη διαμόρφωση του μέλλοντος. Σαν υλικός, ο άνθρωπος είναι πολύ μικρός, ένα τίποτα σχεδόν.

Βλέπει όμως πνευματικά το Σύμπαν και ζει «κάτι» από τη βασική υπόσταση του Παντός. Και αυτό που ζει μέσα του ο άνθρωπος πρέπει να είναι «κάτι» από τους βαθιούς Νόμους του Απειρού, «κάτι» που ανάγεται στη βασική εκείνη Δύναμη που διαπιστώνουμε μέσα στο Παν. Αυτό όμως το κάτι, που παραμένει ασύλληπτο και ξεπερνά τα όρια της εγκόσμιας ζωής του, το ζει ο άνθρωπος γιατί είναι ταγμένος να νικήσει τη ροπή προς το μηδέν, γιατί είναι ταγμένος να ξεπεράσει το κρίσιμο σημείο της ηθικής και πνευματικής ανυπαρξίας. Στην προσπάθειά του να ανακαλύψει αυτό που αγνοεί, δίνει στα φαινόμενα θεϊκές ιδιότητες, παρμένες από τον ίδιο του εαυτό, ή από τον δυνατότερό του, προσωποποιώντας το απροσωποποίητο.

Με τη δράση των εσωτερικών δυναμικών σχέσεων, ο αισθανόμενος και σκεπτόμενος άνθρωπος αντιλαμβάνεται το σύμπαν, γίνεται «παγγενής καθρέπτης, αντανακλώσα αντανάκλαση», και η επίδρασή του εκτείνεται μαζί με την ακτινοβολία του. Καλείται να δράσει σε συνεργασία με τον Θεό, μα του χρειάζεται ακόμα να αποσφραγίσει τα μυστικά του Θεού, τη Φωτιά, τη Φύση, τα πάθη. Οι απόπειρες για μεταβολές παραμένουν ελλιπείς και μάταιες, όσο «ο διανοητικός καταρράκτης» δεν τον αφήνει να δει το βάθος των πραγμάτων. Δια της εμπειρίας και του πόνου ανακαλύπτει σταδιακά πως δεν υπάρχει ένωση με το Θείο, πάρα μόνο δια της συνεχούς ενότητας του πνεύματος.

Με τον καιρό αποκτά γνωστική δύναμη και σε αυτό τον βοηθούν οι αισθήσεις, με τις οποίες έρχεται σε επαφή με το περιβάλλον του, ενώ με την υπεραισθησία της Ψυχής αναρωτιέται και ερευνά τον Εαυτό του. Ο Θεός Σπινθήρας φωτίζει τον δρόμο προς την εξέλιξη και την τελειοποίησή του. Η Φύση γίνεται ένα ανοικτό βιβλίο που μελετά με πάθος, και μέσα σ' αυτή την αναζήτηση ψάχνει τον εαυτό του. Η μελέτη της σχέσης των φαινομένων, η μελέτη αυτού που έπρεπε να γίνει στην μία ή στην άλλη περίπτωση για να επιτευχθεί το ένα ή το άλλο αποτέλεσμα, έμαθε τον άν-

θρωπο να εξετάζει όλα τα φαινόμενα στην αιτιολογική τους σχέση και τον δίδαξε ακόμα να διερωτάται όταν συμβαίνει ένα φαινόμενο, ποια είναι τα αίτια που το προκαλούν.

Συνειδητοποιώντας την ύπαρξή του, άρχισε ουσιαστικά να ανυψώνεται και να αντιλαμβάνεται πως είναι πραγματική οντότητα, και αυτό έγινε πολύ μετά την ύπαρξή του, όταν αναπτύχθηκε η σκέψη του ή τον φώτισε ο Θεός Σπινθήρας. Κι έτσι, το μεγάλο άγνωστο που έπρεπε να γνωρίσει ήταν η δημιουργία. Απέναντι στο Σύμπαν που αντικρίζει με δέος, δεν είναι ο Άνθρωπος στέρεος, πλήρης και αυτάρκης, αλλά απεναντίας αισθάνεται βαθειά την μηδαμινότητά του, την μικρότητά του, και γι αυτό ζητά επικουρία από τον Ουρανό. Είναι αδύνατος και ασταθής, αβέβαιος και αμήχανος, «ανεπαρκής» να διαλύσει το μυστήριο που τον πολιορκεί από παντού, και για να δαμάσει το φόβο του ικετεύει την ανεξιχνίαστη πηγή του Παντός να του δώσει χέρι βοήθειας.

Προσπάθησε να το μάθει, όμως άρχισε από τον εαυτό του που τον γνώριζε. Ήθελε να φάει τον καρπό των Γνώσεων για εκείνο που του ήταν άγνωστο, για ό,τι τον τρώαζε. Τον Ουρανό και τη βροντή. Το ατελείωτο της Φύσης και την απεραντοσύνη της θάλασσας. Τον Ήλιο που εμφανιζόταν το πρωί και χανόταν τη νύχτα. Τη Σελήνη που έβγαινε στο σκοτάδι της νύχτας. Τα γύρω του που του προκαλούσαν το δέος. Όλα τούτα δεν ήταν μόνο άγνωστα αλλά και τρομαχτικά μεγαλύτερά του. Εξετάζοντας τα μετέωρα γεγονότα, τις βροντές και αστραπές, τους Κεραυνούς και τη σύνοδο των Αστέρων, κατέληξαν να πιστεύουν ότι αιτία όλων αυτών είναι ξεχωριστές και ασύλληπτες Οντότητες. Έτσι πίστεψαν στην ιδέα του Θεού.

Αρχικά υπήρχε σε όλους τους πρωτόγονους λαούς μια κοινή λατρεία, που η κύρια αφορμή της ήταν ο θαυμασμός των Αστρών, η ευγνωμοσύνη για τα γεννήματα που τους έδινε η Γη και ο φόβος για την τιμωρία του Κακού. Όσο πιο αρχέγονες ήταν οι παλιές κοινωνίες, τόσο πιο κοντά βρίσκονταν στον Θεό και ένοιωθαν την πάνω σ' αυτούς κυριαρχία του Ουράνιου Κόσμου. Γνώριζαν άλλωστε από την προφητεία του Αδάμ ότι ο Κόσμος θα καταστραφεί δύο φορές. Μία από νερό και μία από φωτιά. Ο Κατακλυσμός αναφέρεται σε όλες τις θρησκείες και πρέπει να είναι ένα γεγονός που έφθασε ως εμάς μέσω των θρύλων και των παραδόσεων των λαών. Κατά τους Πέρσες, όταν ο θεός του Κακού Αριμάν έστειλε

κότητά μας. Μετά από αλληπάλληλες έρευνες σε μεμονωμένα άτομα αλλά και σε ομάδες ανθρώπων, το συμπέρασμα ήταν πως σχετικά με την θρησκευτικότητα των ατόμων, την ευθύνη έχει η συμμετοχή τους στην οργανωμένη θρησκευτική ζωή, το περιβάλλον στο οποίο μεγάλωσαν και η κουλτούρα που διδάχθηκαν. Τελικά, στο στάδιο αυτό οι ερευνητές διαπίστωσαν πως το «σημείο του Θεού» δεν είναι ένα αλλά πολλά. Υπάρχουν δηλαδή πολλές διαφορετικές περιοχές του εγκεφάλου που εμπλέκονται στη θρησκευτική πίστη. Μάλιστα, κάποιες από αυτές τις περιοχές (συγκεκριμένα εντός των μετωπιαίων λοβών) απαντώνται μόνο στον άνθρωπο.

Όπως δήλωσε ο επικεφαλής της νέας μεγάλης έρευνας, καθηγητής Jordan Grafman που σημειωτέον πιστεύει στο Θεό, ο εγκέφαλός μας είναι προγραμματισμένος έτσι ώστε να έχει θρησκευτικές εμπειρίες και όταν δεν μπορεί να εξηγήσει κάτι βάσει των γνώσεων και της λογικής, αυτομάτως στρέφεται στον Θεό ή σε κάποια ανώτερη δύναμη για να συμπληρώσει το κενό. Ακόμη, όπως επιβεβαιώνουν οι τελευταίες αυτές μελέτες, το στοιχείο της πίστης εινοήθηκε από την φυσική επιλογή στην πορεία της εξέλιξης μας, γιατί μας βοηθούσε να επιβιώσουμε. Ωστόσο ο καθηγητής Hamer είναι πολύ προσεκτικός στις παρατηρήσεις του. Τονίζει πως η πίστη στον Θεό είναι μία τόσο πολύπλοκη διαδικασία που δεν θα μπορούσε να εξηγηθεί από ένα μόνο γονίδιο, αλλά ούτε αποκλειστικά από το DNA μας.

Η γενετική ρίζα, που υποστηρίζει ο ίδιος ότι έχει ανακαλύψει, δεν εξηγεί την πίστη μας σε κάποιον θεό αλλά την τάση μας για πνευματικότητα περισσότερο ως μία νοητική κατάσταση. «Η πνευματικότητα είναι έντονα προσωπική, η θρησκεία είναι θεσμική» διευκρινίζει. Ποιος όμως θα είναι τελικά αυτός που θα απαντήσει στο μεγάλο υπαρξιακό ερώτημα, αν οι άνθρωποι δημιούργησαν τον Θεό ή ο Θεός τους ανθρώπους; Ή από μία διαφορετική σκοπιά, πόσο έτοιμη είναι η ανθρωπότητα να δεχθεί ότι υπάρχουν απαντήσεις που δεν εξαρτώνται μόνο από την λογική, αλλά από καταστάσεις συνειδητότητας που την υπερβαίνουν;

Ο Θεός είναι μια έννοια παγκόσμια και συμπαντική, που ο κάθε άνθρωπος την φέρει μέσα του από τα πρώτα χρόνια της ζωής του, αφού γαλουχείται από την νηπιακή του ακόμη ηλικία σύμφωνα με τις παραδόσεις και τα «πιστεύω» της χώρας, αλλά και του οικογενειακού του περιβάλλοντος, στο οποίο μεγαλώνει. Μια φο-

ρά και έναν καιρό λέει, πέθανε ένας άνθρωπος και όταν πήγε στο Θεό, τον ρώτησε: «Θεέ μου έχω μια απορία. Όταν οι μέρες ήταν ηλιόλουστες, υπήρχαν δύο ζευγάρια αχνάρια στην ατραπό μου. Όταν οι μέρες ήταν σκοτεινιασμένες υπήρχε μόνο ένα αχνάρι στο δρόμο μου. Θεέ μου γιατί με εγκαταλείπεις όταν σε χρειάζομαι πιο πολύ;» Και ο Θεός απάντησε. «Παιδί μου είδες τα σημάδια σωστά αλλά τα διάβασες λάθος. Όταν οι μέρες ήταν ηλιόλουστες περπατούσα δίπλα σου και σου έδειχνα το δρόμο. Όταν οι μέρες ήταν βροχερές σε κουβαλούσα στην αγκαλιά μου(...).»

Ποια είναι αδελφοί μου τελικά η εικόνα

που έχουμε για το Θεό;

Που βρίσκεται ο Θεός;

Πότε επεμβαίνει στη ζωή μας;

Ποιο είναι το θέλημά του;

Όταν ενηλικιωθεί, και πολλές φορές από την εφηβεία του ακόμη, αρχίζει το άτομο να επεξεργάζεται τις πληροφορίες και τις διδασχές που μέχρι τότε εισέπραττε και να διαμορφώνει σιγά - σιγά δικές του απόψεις. Πολλές φορές απορρίπτει εντελώς όσα διδάχθηκε και πίστευε μέχρι τότε και άλλοτε πάλι διασκευάζει και βελτιώνει, κατά την άποψή του, τις γνώσεις και τα «πιστεύω» του σύμφωνα με την μόρφωση και τις μελέτες που ο ίδιος αποφάσισε να κάνει από δικές του πλέον επιλεγμένες πηγές.

Για τον Θεό έχουν γραφεί πολλά και του έχουν δοθεί πολλές μορφές, ανάλογα με τις χρονικές περιόδους και την εξέλιξη του ανθρώπου από την μακρινή του καταγωγή έως σήμερα, και αυτή η διαδρομή θα συνεχίζεται και οι απόψεις του περί Θεού θα μεταβάλλονται ανάλογα με τα μέσα που διαθέτει κάθε εποχή και το επίπεδο εξέλιξης της. Ο Πλάτων μάς λέει ότι ο άνθρωπος είναι συγγενής των θεών. Τι να σημαίνει αυτό; Και για να το κάνει πιο κατανοητό, συνεχίζει: Στους μελλοντικούς χρόνους οι Θεοί θα κατοικούν πραγματικά «εις τους ναούς των ανθρώπων».

Είναι λογικό να παραδεχθούμε ότι στην πλανητική αλυσσο, δηλ., στις διαδοχικές εξελίξεις της δικής μας ανθρωπότητας και μετά από αλληπάλληλες ενσαρκώσεις, θα πλησιάσουμε ανεπαίσθητα στην καθαρώς πνευματική κατάσταση. Αλλά και ο Πυθαγόρας, ο οποίος σαν πιο «μαθηματικός» φιλόσοφος δεν μπορούσε να αντιληφθεί την αφηρημένη πνευματική οντότητα, την δίχως μονάδα, παρά ταύτα έλεγε: Το πνεύμα που δρα μέσα στα βάθη των ουρα-

του Ήχου ήταν η πρωταρχική αιτία που ονομάζεται από τους Αρχαίους Έλληνες «Λόγος», και αυτός ο Λόγος ήταν η αιτία όλης της Δημιουργίας, όπως αναφέρει ο Ευαγγελιστής Ιωάννης. Καθώς ο Λόγος εκπορευόταν από τον Θεό, έφερε σε ύπαρξη διάφορες πνευματικές περιοχές ή επίπεδα Δημιουργίας. Ποιος είναι λοιπόν ο τελικός σκοπός του ανθρώπου και της ανθρωπότητας, σύμφωνα με τις εσωτερικές διδασκαλίες;

Ύστερα από τόσες ζωές, θανάτους, ξαναγεννήσεις, περιόδους γαλήνης και πάλι σπαρακτικά ξυπνήματα, τίθεται τέρμα στην ανθρώπινη ψυχή; Ναι, λένε οι μυημένοι. Όταν η ψυχή θα έχει τελειωτικά νικήσει την ύλη, όταν θα έχει αναπτύξει όλες τις πνευματικές της ιδιότητες, θα έχει βρει μέσα της την αρχή και το τέλος κάθε πράγματος, τότε, επειδή θα είναι περιττή πλέον κάθε άλλη ενσάρκωση, η Ψυχή πια θα είναι έτοιμη να ενωθεί με το Θείο, να επιστρέψει δηλ. στον Οίκο του Πατρός απ' όπου ξεκίνησε και όπου είναι ο τελικός της προορισμός. Το τέρμα αυτό είναι οριστικό;

Η πνευματική αιωνιότητα έχει άλλα μέτρα από τον ηλιακό χρόνο, αλλά έχει επίσης και τους σταθμούς της, τους κανόνες και τους κύκλους της. Αλλά ο νόμος των προοδευτικών αναλογιών στα ανιόντα βασίλεια της Φύσης, μας επιτρέπει να βεβαιώσουμε ότι το πνεύμα, το φθασμένο στην υπέρτατη αυτή κατάσταση, δεν μπορεί πλέον να ξαναγυρίσει προς τα πίσω και ότι αν οι ορατοί κόσμοι αλλάζουν και περνούν, όμως ο αόρατος κόσμος, ο οποίος είναι ο λόγος της υπάρξεως της ψυχής, πηγή της και εκβολή της, και του οποίου αποτελεί μέρος η Θεία Ψυχή, αυτός είναι αθάνατος.

Η τελευταία κρίση, στην οποία αναφέρονται πολλές θρησκείες και δοξασίες, σημαίνει το τέλος της κοσμικής εξέλιξης της ανθρωπότητας ή την είσοδό της μέσα σε μία τελειωτική πνευματική κατάσταση. Είναι εκείνο που ο Περσικός Εσωτερισμός είχε ονομάσει νίκη του Ωρομάσδη επί του Αριμάν, ή του πνεύματος επί της ύλης.

Θα ήθελα να κλείσω εδώ με τη ρήση του Ν. Καζαντζάκη, διότι το θέμα είναι τόσο ευρύ που θα έπρεπε να συνεχίσω για πολύ ακόμη:

«Ρώτησαν κάποτε την αμυγδαλιά: Υπάρχει Θεός;
«Και εκείνη ΑΝΘΗΣΕ».

Η ΕΙΜΑΡΜΕΝΗ

Στυλιανός Τάκας

Ο πέραν του ανθρώπινου επιπέδου πνευματικός κόσμος (αυτούς που οι Έλληνες ονομάζουν θεούς), προκειμένου να βοηθήσει τους ανθρώπους ώστε να γίνει δυνατή η απελευθέρωσή τους από τους κόσμους κατώτερης ενέργειας και η είσοδός τους σε Κόσμους θειότερης ενέργειας, καθιέρωσε τον Νόμο της Ειμαρμένης. Διευκρινίζεται ότι η λέξη ειμαρμένη προέρχεται από το απρόσωπο ρήμα «είμαρται», που σημαίνει «είναι πεπρωμένο».

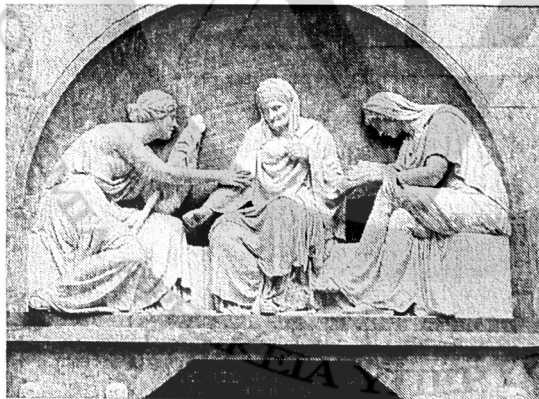
Η ειμαρμένη είναι το πεπρωμένο, το από την μοίρα δεδομένο, το αναπόφευκτο, και ο Νόμος της Ειμαρμένης είναι Νόμος της Πνευματικής Δικαιοσύνης που καθιέρωσε ο πνευματικός κόσμος. Συνέπεια του Νόμου της Ειμαρμένης είναι να υποβάλλονται σε δοκιμασίες οι ψυχικές εκείνες ατομικότητες που δεν έχουν εναρμονιστεί προς τους Νόμους της Θείας Φύσεως και τους παραβιάζουν. Ο καθορισμός της Ειμαρμένης κάθε ανθρώπου γίνεται από τις Μοίρες. Η λέξη Μοίρα προέρχεται από το ρήμα «μοίρωμαι», που σημαίνει λαμβάνω μερίδιο, δηλαδή λαμβάνω το μερίδιο που μου ανήκει.

Οι Μοίρες θεωρούντο κατ' άλλους μεν ως θυγατέρες της Ανάγκης, κατ' άλλους δε ως θυγατέρες του Διός και της Δίκης, η οποία ακολουθούσε την Ανάγκη. Αυτή η γενεαλογική προέλευση των Μοιρών δείχνει και την δράση τους, επειδή οι Μοίρες καθορίζουν ποιες δυνάμεις πρέπει να δοθούν ή ποιες πρέπει να στερηθεί κάθε άνθρωπος, καθώς και ποιες δοκιμασίες πρέπει να περάσει στο δρόμο της ζωής του ώστε να βεβαιωθεί ο πνευματικός κόσμος, που παρακολουθεί, για την εναρμόνιση ή μη κάθε ψυχής προς τους Νόμους της Θείας Φύσεως.

Ο Νόμος της Ειμαρμένης όχι μόνο δεν αντιστρατεύεται τον Νόμο της ελευθερίας της συνειδήσεως, αλλά, αντίθετα, βασίζεται σε αυτόν. Συγκεκριμένα, στον άνθρωπο που οι Μοίρες καθορίζουν την ειμαρμένη, δίδουν ή στερούν δυνάμεις και καθορίζουν τις δοκιμασίες που πρέπει να περάσει. Έτσι, ανά πάσα στιγμή, τίθεται στον κάθε άνθρωπο το δίλημμα ποιον δρόμο να ακολουθήσει. Αυτό το δίλημμα ετέθη και στον ήρωα Ηρακλή, ο οποίος, μεταξύ του δύσκολου δρόμου της αρετής και του εύκολου της κακίας, επέλεξε τον δρόμο της αρετής.

Οι δοκιμασίες στις οποίες υποβάλλονται οι ψυχικές ατομικότητες είναι ανάλογες με τις πράξεις που έκαναν συνήθως σε προηγούμενη ενσάρκωση. Δηλαδή πάσχουμε έναντι των πράξεών μας και αυτή την διαδικασία την ονόμασαν αντιπεπονθός. Η λέξη αντιπεπονθός προέρχεται από τα αντί και πάσχω, και έχει την έννοια τού ότι υφίσταμαι τις συνέπειες των πράξεών μου. Το αντιπεπονθός αναφέρεται σε πολλά βιβλία με την σανσκριτική λέξη «κάρμα», δηλαδή πράξη, που σημαίνει ότι οι πράξεις μου στην πορεία της ζωής μου δημιουργούν αποτελέσματα είτε στην συνέχεια της τωρινής είτε σε άλλη ενσάρκωσή μου.

Επομένως το αντιπεπονθός, ή το ανάλογό του κάρμα, είναι ο γνωστός Νόμος του Αιτιατού ή, καλύτερα, ο Νόμος της σχέσεως του Αίτιου και του Αποτελέσματος. Ο άνθρωπος γεννιέται και ζει

υπό τις επιδράσεις της μοίρας του, η οποία έχει καθοριστεί ως αποτέλεσμα των πράξεών του σε προηγούμενες ενσαρκώσεις.

Οι δοκιμασίες αυτές είναι ανάλογες των παραβιαζόμενων νόμων, ώστε να γίνει κατανοητό από τις

ψυχικές ατομικότητες ότι η παραβίαση των Νόμων της Θείας Φύσεως επιφέρει οδύνη και πίκρες. Τις δοκιμασίες αυτές υφίσταται κάθε άνθρωπος, συνήθως σε επόμενη ενσάρκωσή του για να μην ενθυμείται ποιες παραβιάσεις των νόμων διέπραξε και με ποιο τρόπο τις διέπραξε, ώστε να μην θεωρεί τις δοκιμασίες ως πράξεις

εκδίκησης. Ο δοκιμαζόμενος άνθρωπος, στην κάθε ενσάρκωσή του, χωρίς σύνδεση με κάποιο παρελθόν του σε προηγούμενες ενσαρκώσεις, αξιολογεί ελεύθερα την πίκρα που αισθάνεται από την εις βάρος του παραβίαση των φυσικών του δικαιωμάτων από άλλους, ώστε, κατ' αυτό τον τρόπο, να κατανοήσει την ανάγκη της εναρμόνισής του με τους Νόμους της Θείας Φύσεως. Έτσι, κατά την πορεία του στην ζωή, ο δοκιμαζόμενος γίνεται είτε θύμα και αυτός αναλόγων πράξεων των άλλων, ώστε να κατανοήσει την οδύνη που δημιουργεί η παράβαση των Νόμων της Φύσεως, είτε τηρητής των Νόμων στις σχέσεις του με τους άλλους, ώστε να αισθανθεί την χαρά από την εναρμόνιση με αυτούς.

Συνεπώς, η καλύτερη παιδεία για τον δοκιμαζόμενο άνθρωπο είναι είτε ο «πόνος» που αισθάνεται όταν οι άλλοι στερούν αυτό που του ανήκει, είτε «χαρά» που αισθάνεται όταν δίδει και αποδίδει στους άλλους ό,τι τους ανήκει. Γενικά στην ειμαρμένη πρέπει να αναζητηθεί η εξήγηση των ευτυχών ή των δυστυχών γεγονότων της ζωής μας. Επίσης, στην ειμαρμένη πρέπει να αποδοθεί το γιατί άλλοι γεννιούνται με φυσικά ελαττώματα ενώ άλλοι προικισμένοι με σωματικά προτερήματα. Ή, γιατί άλλοι γεννιούνται σε πλούσιες οικογένειες και άλλοι στην φτώχεια και την δυστυχία και πρέπει να αγωνιστούν σκληρά για την επιβίωσή τους.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι ο πλούτος και η φτώχεια, η δύναμη του λόγου και η έλλειψή του κλπ, αποτελούν δυνάμεις που οι Μοίρες δίδουν ή στερούν αντίστοιχα, προκειμένου να δοκιμασθούν οι ψυχικές ατομικότητες στην καλή ή κακή χρήση τους. Ο πλούτος, για παράδειγμα, αποτελεί μια σκληρή δοκιμασία που εύκολα οδηγεί την ψυχή στην στασιμότητα, αν γίνει κακή χρήση του. Η φτώχεια, στον αντίποδα, αποτελεί διπλή δοκιμασία διότι, αφενός μεν διδάσκεται ο άνθρωπος ως θύμα πλέον τα αποτελέσματα της κακής χρήσης της δύναμης που λέγεται χρήμα από τους άλλους, και αφετέρου δοκιμάζεται η καρτερικότητα και η υπομονή του.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της δοκιμασίας του πλούτου αποτελεί η περίπτωση του Γκαουτάμα (ή αλλιώς Βούδα), ο οποίος εγκατέλειψε την πλούσια οικογένειά του αποποιούμενος πλήρως την δύναμη του χρήματος, για να ζήσει την ζωή του αναχωρητή και διδασκάλου των συνανθρώπων του. Επίσης, χαρακτηριστικό παράδειγμα της δοκιμασίας της φτώχειας είναι η περίπτωση του Ιώβ (από την λεγόμενη *Παλαιά Διαθήκη*) για την υπομονή που έδειξε.

Οι Μοίρες και η μητέρα τους η Ανάγκη, περιστρέφουν το αδράχτι και υφαίνουν την τύχη καθενός όταν γεννιέται.

Πλωτίνος (*Εννεάδες*)

Ό,τι κι αν σου συμβεί, αυτό από πολύ καιρό προοριζόταν για σένα και η περιπλοκή των αιτιών ύφαινε πάντα την δική σου ύπαρξη με το συμβάν αυτό.

Μάρκος Αυρήλιος (*Τα εις Εαυτόν*)

Η τύχη ψηλά σηκώνει τον δύστυχο και ρίχνει χαμηλά αυτόν που ευτυχεί.

Σοφοκλής (*Αντιγόνη*)

Η Μοίρα φροντίζει πάντοτε εμάς καλύτερα από ό,τι εμείς τον εαυτό μας

Δημοσθένης (*Κατά Φιλίππου*)

Όλα γενικά όσα μας συμβαίνουν, τα γνωρίζει η Μοίρα και ο νους του Διός, σε όλη τους την διάρκεια.

Ορφικό (*Ύμνοι Μοιρών*)

Και το καλό και το κακό η Μοίρα προσφέρει στους ανθρώπους, γιατί είναι αναπόφευκτα δώρα των αθάνατων θεών.

Σόλων (*Ανθολογία Στοβαίου*)

Από την ειμαρμένη κανείς δεν μπορεί να ξεφύγει

Πλάτων (*Γοργίας*)

(Πηγή: Χαράλαμπος Μπάρακλης, *Γνωμικά και Παροιμίες*, εκδ. Βιβλιοπωλείο της «Εστίας»)

ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΧΡΟΝΗ ΦΥΣΙΚΗ

Μάρκος Βουτσίνος

Αν κάνουμε μια εκτεταμένη έρευνα στη γραμματεία των λαών της ανατολικής Μεσογείου, με σκοπό την καταγραφή των «τύπων», των «μοτίβων», που είναι κοινοί σε κείμενα τόσο διάφορα όπως το Έπος του Γίλγαμές, τα κείμενα της Ουγκαρίτ, η Παλαιά Διαθήκη, τα Ομηρικά Έπη, τα κείμενα των Προσωκρατικών κλπ, θα εκπλαγούμε με τη χρήση κλωστή που θα δούμε να περνάει από το ένα κείμενο στο άλλο διαμέσου των κοινών μοτίβων. Έτσι, όπως λέει ο Μαλεβίτσης στο έργο του «*Φιλοσοφία και Θρησκεία*», αποκτούμε συνείδηση του κοινού Μεσογειακού Μύθου και κατανοούμε τις πηγές του πολιτισμού μας και της πνευματικότητάς μας.

Την ιστορική ώρα της αφύπνισης του ελληνικού πνεύματος, υπήρχαν ήδη ακμάζοντες πολιτισμοί στο γειτονικό χώρο: Φοίνικες, Χεττίτες, Αιγύπτιοι, Σουμέριοι, Βαβυλώνιοι, Ασσύριοι, Πέρσες, Ισραηλίτες. Η θάλασσα διευκόλυνε, ασφαλώς, την επικοινωνία με τους γειτονικούς αυτούς λαούς. Εύλογο επομένως είναι το ερώτημα, σε ποιον βαθμό επηρέασαν οι ανατολικοί πολιτισμοί τη διαμόρφωση της ελληνικής σκέψης. Το ερώτημα δεν είναι απλό και γι' αυτό κατά καιρούς υπήρξαν ακραίες απαντήσεις. «Είναι αλήθεια ότι η πηγή μιας ελληνικής ιδέας αντιπροσωπεύει πολλές φορές, όχι έναν καθαυτό αιγυπτιακό, βαβυλωνιακό ή χεττιτικό μύθο, αλλά κάποιο αρχέτυπο από το οποίο προκύπτουν όλες οι παραλλαγμένες εκδοχές», όπως παρατηρεί ο G. Lloyd, στο έργο του *Methods and Problems in Greek Science*. Επομένως, υπάρχει πρόβλημα διάκρισης μεταξύ τυχαίων και μη τυχαίων παραλληλισμών ή ομοιοτήτων.

Μαζί με αιγυπτιακό ή βαβυλωνιακό υλικό που χρησιμοποιήθηκε για την ερμηνεία ελληνικών ιδεών, συχνά βρίσκουμε αναφορές σε

μύθους από τους Μαορί ή τη Σκανδιναβία. Σήμερα θα μπορούσε να διατυπωθεί συνοπτικά η θέση ότι ασφαλώς οι Έλληνες άντλησαν πολύτιμες γνώσεις από τους λαούς αυτούς, αλλά η φιλοσοφία και η επιστήμη είναι οικοδόμημα αποκλειστικά ελληνικό. «Ας λάβουμε υπόψιν», θα πει ο Πλάτων, «πως ό,τι πάρουν οι Έλληνες από τους βαρβάρους, το ολοκληρώνουν και το τελειοποιούν» (Ό,τι περ αν Έλληνες βαρβάρων παραλάβωσιν, κάλλιον τούτον εις τέλος απεργάζονται).

Η αστρολογία έχει τις καταβολές της στην Αίγυπτο και τη Βαβυλωνία, και αναπτύχθηκε στη Βαβυλωνία πολύ πριν από την Ελλάδα, όπου αρχίζει με τον Θαλή τον 6ο αιώνα π.Χ. Ασφαλώς οι Έλληνες πήραν πολλά στοιχεία από τους λαούς αυτούς. Η πρόβλεψη της ηλιακής έκλειψης της 28ης Μαΐου 584 π.Χ από τον Θαλή, εικάζεται ότι βασίζεται σε βαβυλωνιακούς πίνακες που μπορεί να γνώρισε ο Θαλής στη διάρκεια των ταξιδιών του μέχρι την Αίγυπτο. Ο πόλος και ο γνώμων πρέπει να έχουν προέλευση βαβυλωνιακή, όμως ο Αναξίμανδρος τα τελειοποίησε με πολύ ακριβέστερες γεωμετρικές μεθόδους, όπως μας εξηγεί ο Van Der Waerden, στο κλασικό σύγγραμμά του για την ιστορία της Αστρονομίας. Στο ίδιο έργο τονίζεται με έμφαση ότι η ελληνική αστρονομία από τον Αναξίμανδρο και μετά, υπήρξε κατά κύριο λόγο γεωμετρική ενώ, αντίθετα, η βαβυλωνιακή ήταν εξασχής αριθμητική και μόνο.

Υπάρχουν αρχαίες μαρτυρίες που θεωρούν ότι οι Έλληνες πήραν στοιχεία αριθμητικής και γεωμετρίας από την Αίγυπτο. Πρόσφατες όμως επιστημονικές μελέτες έχουν εξασθενήσει την άποψη αυτή. «Στα παλαιότερα αιγυπτιακά κείμενα δεν βρίσκουμε μια γεωμετρία υπό την ελληνική έννοια, όπως την άσκησε ο Θαλής. Οι Αιγύπτιοι της Μέσης Αυτοκρατορίας γνώριζαν βέβαια αριθμητικές μεθόδους υπολογισμού εμβαδού και όγκου, αλλά μια γεωμετρία με κατασκευές και αποδείξεις δεν βρίσκουμε πουθενά στα κείμενά τους».

Στο θέμα της μετεμψύχωσης και της αθανασίας της ψυχής, οι ομοιότητες των Ορφικών και των Πυθαγορείων με ανατολικές (περσικές) δοξασίες, μαρτυρούν μια σημαντική επίδραση. Ακόμη και ορισμένες περί ηθικής αντιλήψεις των Ορφικών, των Πυθαγορείων, του Ξενοφάνους κ.α., έχουν μια επίδραση σαμανικού ρεύματος που έφτασε στην Ελλάδα μέσω Σκυθίας και Θράκης, καθώς θρύλοι γύρω από μυθικά και ιστορικά πρόσωπα όπως του Ορφέως, του Μουσαίου, του Επιμενίδη, του Πυθαγόρα κ.α., χαρακτηρίζονται από μια μυ-

στικοθησκευτική, σαμανική αγωγή (π.χ. αντιθετική αντίληψη σώματος-ψυχής). Κοινή είναι η διαπίστωση ότι οι Έλληνες της πρώιμης αρχαϊκής εποχής συνέλεξαν γνώσεις από την Ανατολή, των οποίων η έκταση δύσκολα μπορεί να καθοριστεί, όχι όμως επιστημονικά συστήματα τα οποία ήταν ανύπαρκτα στους ανατολικούς λαούς.

Οι Έλληνες ήταν εκείνοι που πρώτοι διέβλεψαν και αναζήτησαν τάξη και νόμους ανάμεσα στα συσσωρευμένα στοιχεία και τις ποικίλες γνώσεις. Το ορθολογικό τους πνεύμα διαμόρφωσε για πρώτη φορά συστηματικά οργανωμένη και γενικευμένη γνώση. Η ελληνική φιλοσοφία, όπως αναπτύσσεται για πρώτη φορά στη Μίλητο και έπειτα σε άλλες ελληνικές πόλεις, είναι πρωτόφαντο πνευματικό, διανοητικό δημιούργημα και δεν υπάρχει σε κανένα προηγούμενο πολιτισμό, παρατηρεί ο Ι. Θεοδωρακόπουλος. Όλες οι έννοιες που αποτελούν το σύστημα της φιλοσοφίας και της φυσικής, γεννήθηκαν κατά την περίοδο αυτή της ελληνικής φιλοσοφίας.

Η έννοια της ύλης, η έννοια της δύναμης, η έννοια του αριθμού, του μεγέθους, της κινήσεως, η έννοια του γίγνεσθαι, του είναι, του συνεχούς, του ασυνεχούς, η έννοια του χώρου και του χρόνου, η έννοια του ατόμου, είναι καθαρά δημιουργήματα της ελληνικής φιλοσοφίας. Κίνητρό της είναι η αναζήτηση της αλήθειας, του λόγου, μέσω μιας ευρύτερης θεώρησης του κόσμου. Είναι προφανές ότι επιδίωξαν τη γνώση για χάρη της ίδιας της γνώσης. Όπως μας λέει ο Αριστοτέλης στο *Μετά τα Φυσικά*, «δια το φεύγειν την άγνοιαν εφιλοσόφησαν, φανερόν ότι δια το ειδέναι το επίστασθαι εδίωκον και ου χρήσεως τινός ένεκεν».

Στην Ιωνία γεννήθηκε η φιλοσοφία και η επιστήμη. Όλοι σχεδόν οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι είναι Ίωνες στην καταγωγή. Αυτοί έθεσαν για πρώτη φορά με τρόπο ορθολογιστικό και κριτικό, τα καίρια ερωτήματα που έκτοτε απασχολούν το ανθρώπινο πνεύμα. Η προσωκρατική φιλοσοφία καλύπτει την χρονική περίοδο από τις αρχές του βου αιώνα μέχρι το τέλος περίπου του 5ου αιώνα πΧ, που συμπίπτει –εξ ου και η συμβατική ονομασία της– με την εποχή

που εμφανίζεται ο Σωκράτης. Οι Ίωνες θα προσεγγίσουν με ένα μοναδικό τρόπο απορίας και θαυμασμού την ελκυστική φύση γύρω τους. Θεώνται τα πράγματα και την ίδια την υπόστασή τους διαμέσου της μορφής τους. Τη φύση την αντιλαμβάνονται σαν ένα θείο αρμονικό σύνολο, τον «κόσμον», όπου κυριαρχεί ενότητα και νομοτέλεια, και στον οποίο αναπόσπαστα εντεταγμένα είναι η κοινωνία και ο άνθρωπος. Οι θεοί ανήκουν και αυτοί μέσα στην φυσική τάξη του «κόσμου», και η γνώση δεν αποτελεί ασέβεια αλλά μέσον για τη μέθεξη στο θείο.

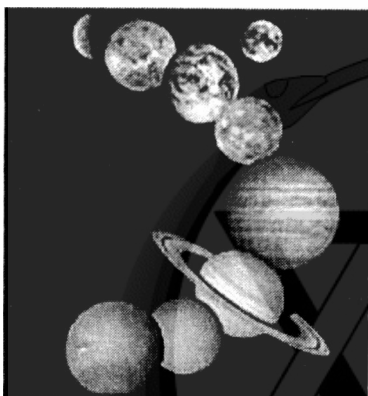
Η σκέψη αρχίζει να αποκλίνει από τους καθαρά πρακτικούς στόχους, προς θεωρητικές αρχές και έννοιες. Ο Ησίοδος θα κάνει το πρώτο βήμα απομυθοποίησης και μετάβασης από θεϊκές προσωποποιήσεις προς αντίστοιχες αφηρημένες έννοιες. Είναι εκείνος που θα θέσει για πρώτη φορά τα βασικά ερωτήματα για την «αλήθεια», για την «απαρχή» και για την «συνοχή του κόσμου». Δίνοντας μια φυσιοκρατική απάντηση στην κοσμογονία του, φωτίζει ήδη τον δρόμο που θα ακολουθήσει ο ελληνικός στοχασμός. Το ελληνικό πνεύμα είναι πλέον ώριμο για το αποφασιστικό βήμα προς τη φιλοσοφία και την, ακόμη άρρηκτα συνδεδεμένη με αυτήν, επιστήμη.

Το βήμα αυτό θα γίνει από τους Προσωκρατικούς (Αναξίμανδρος ο Μιλήσιος, Αναξίμενης ο Μιλήσιος, Πυθαγόρας ο Σάμιος, Ξενοφάνης ο Κολοφώνιος, Ηράκλειτος ο Εφέσιος, Παρμενίδης ο Ελεάτης, Εμπεδοκλής ο Ακραγαντινός, Αναξαγόρας ο Κλαζομένιος, Δημόκριτος ο Αβδηρίτης), πάνω σε τέσσερις βασικούς άξονες σκέψης που θα είναι καθοριστικοί για την μετέπειτα πνευματική εξέλιξη. Σε μια αρχική προσέγγιση, θα μπορούσαν να συνοψιστούν ως εξής:

- Κάτω από την φαινομενική αταξία και πολλαπλότητα στον κόσμο υπάρχει μια τάξη, ενότητα και σταθερότητα.
- Η σταθερότητα αυτή έγκειται στη θεμελιώδη αρχική ουσία από την οποία προήλθε ο κόσμος.
- Η πρωταρχική αυτή ουσία και, κατά συνέπεια, η κοσμική πραγματικότητα είναι μια και βασίζεται όχι σε υπερφυσικά, αλλά αποκλειστικώς σε φυσικά αίτια.
- Τα κοσμικά αυτά φυσικά αίτια είναι σε θέση να διερευνήσει ο ίδιος ο άνθρωπος κατά τρόπο ορθολογικό.

Αυτές οι τέσσερις προτάσεις αποτελούν την ανυπέρβλητη προσφορά του ελληνικού πνεύματος προς την ανθρωπότητα. Οι Προσω

κρατικοί αποτινάσσουν τις μυθολογικές ανθρωπομορφικές εικόνες των θεών, εκφράζοντας το γεγονός αυτό και γλωσσικά με την αντικατάσταση των ονομάτων των θεών με λέξεις ουδετέρου γένους, όπως το «άπειρον», το «αρχιτεκτονόν», το «χρεών». Οι θεοί δεν λένε πια «πίστεψε» αλλά «κρίνε λόγω», κρίνε με την λογική. Για πρώτη φορά η ανθρώπινη νόηση εστιάζεται στην αλήθεια, αναζητώντας την υποκειμενική τάξη και σταθερότητα στη φύση. Θα προσπαθήσει να την προσεγγίσει με πνεύμα ορθολογικό και κριτικό. Και ο τρόπος αυτός θα είναι καθοριστικός για την εξέλιξη της ευρωπαϊκής φιλοσοφίας και επιστήμης.

Δεν υπάρχει εδώ και δεκαετίες τίποτα πιο συναρπαστικό στην επιστήμη από την σύνδεση δύο πραγμάτων που πριν θεωρούντο ανεξάρτητα μεταξύ τους, και την αναγνώρισή τους ως όψεων μιας και μόνον οντότητας. Η έκπληξη είναι η μόνη λογική αντίδραση σε μια τέτοια έκβαση. «Ο ήλιος δεν είναι τίποτα παραπάνω από ένα ακόμη άστρο. Τα άστρα δεν είναι τίποτα παραπάνω από ήλιοι, οι οποίοι απλώς βρίσκονται πάρα πολύ

μακριά!». Φανταστείτε την αντίδραση ενός σιδηρά ή ενός καλόγερου στα τέλη του 16ου αιώνα, στο άκουσμα αυτής της τρελής ιδέας του Τζιορντάνο Μπρούνο. Τι πιο αλλόκοτο από μια τέτοια ενοποίηση ήλιου και αστεριών;

Μέχρι τότε ήξεραν ότι ο ήλιος είναι μεγάλη μπάλα φωτός, που δημιουργήθηκε από τον Θεό για να ζεσταίνει τη Γη, ενώ τα αστέρια ήταν τρύπες στην ουράνια σφαίρα από όπου περνούσε το φως του παραδείσου. Η ενοποίηση είναι αυτό που ανατρέπει αίφνης έναν ολόκληρο κόσμο. Το αυτονόητο γίνεται ξαφνικά αδύνατο. «Αν τα αστέρια είναι ήλιοι, τότε το Σύμπαν είναι απίστευτα μεγαλύτερο από όσο φανταζόμαστε. Ο παράδεισος δεν μας χαϊδεύει τα μαλλιά!».

Κάτι πιο σημαντικό. Κάθε νέα πρόταση ενοποίησης φέρνει μαζί της υποθέσεις προηγουμένως αδιανόητες. Αν τα αστέρια είναι άλλοι ήλιοι, τότε ίσως υπάρχουν και πλανήτες γύρω από αυτά, όπου κατοικούν άλλοι άνθρωποι, Οι επιπτώσεις για την εποχή, πάνε πέρα από την επιστήμη. Αν υπάρχουν και άλλοι πλανήτες κατοικημένοι από

ανθρώπους, τότε είτε ο Ιησούς τούς επισκέφτηκε όλους, οπότε η ενανθρώπιση του δεν υπήρξε μοναδικό συμβάν, είτε όλοι αυτοί οι άλλοι άνθρωποι χάνουν την προοπτική της σωτηρίας!

Καθόλου παράξενο λοιπόν που η Καθολική Εκκλησία έκαψε τον Μπρούνο ζωντανό. Οι μεγάλες ενοποιήσεις γίνονται τα θεμέλια επί των οποίων ιδρύονται εξολοκλήρου νέες επιστήμες. Περισσότερο φως καταυγάζει την ανθρωπότητα και ιδέες του παρελθόντος επαληθεύονται. Ορισμένες φορές οι επιπτώσεις απειλούν σε τέτοιο βαθμό την κρατούσα κοσμοθεωρία, ώστε την αρχική κατάπληξη διαδέχονται οι διώξεις και ο εμπαιγμός. Πριν από τον Δαρβίνο, κάθε είδος ξέραμε ότι ανήκει στην δική του πρωτότυπη κατηγορία. Κάθε είδος είχε δημιουργηθεί ξεχωριστά από τον Θεό. Αλλά η εξέλιξη μέσω της φυσικής επιλογής, συνεπάγεται ότι όλα τα είδη ανάγονται σε έναν κοινό πρόγονο και ενοποιούνται σε μια μεγάλη οικογένεια.

Η βιολογία προ και μετά τον Δαρβίνο μάλλον δεν αποτελεί την ίδια επιστήμη. Τέτοιες νέες και ρωμαλέες συλλήψεις οδηγούν σύντομα σε νέες ανακαλύψεις. Ο Brian Greene, καθηγητής του Κέιμπριτζ, στο έργο του *The Fabric of the Cosmos: Space, Time and the Texture of Reality*, N.Y. 2005, ο J. Polchinski, ομιλία του στο SLAC, η Lisa Randal, στο έργο της *Designing Worlds*, N.Y. 2006, διατυπώνουν την άποψη ότι όλα τα ζωντανά πλάσματα έχουν ένα κοινό πρόγονο και έχουν δημιουργηθεί με τον ίδιο τρόπο.

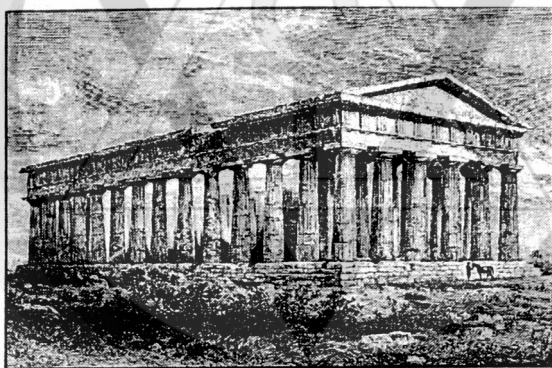
Έχουμε, υποστηρίζουν, δημιουργηθεί από το ίδιο υλικό, καθότι προκύπτει πως κάθε μορφή ζωής βασίζεται στο κύτταρο. Φυτά, ζώα, μύκητες και βακτήρια μοιάζουν διαφορετικά αλλά τελικά είναι απλώς ομάδες κυττάρων, διατεταγμένων με διάφορους τρόπους. Ο χημικές διαδικασίες, μέσω των οποίων τα κύτταρα κατασκευάζονται και λειτουργούν, είναι κοινές σε ολόκληρο το βασίλειο της ζωής.

Σήμερα γνωρίζουμε με βεβαιότητα ότι το Σύμπαν μας αποτελεί ένα από τα εν δυνάμει σύμπαντα. Ο Αντρέ Λίντε (Νόμπελ Φυσικής 1980) στη θεωρία των Χορδών, μας αναπτύσσει το σενάριο βάσει του οποίου, μετά το αρχικό Μπιγκ Μπανγκ, στην αρχέγονη κατάσταση του Σύμπαντος, εμφανίζεται μια φάση ταχέως πληθωρισμού που γεννά άπειρο πληθυσμό από παράλληλα σύμπαντα. Μπορούμε να φανταστούμε την αρχική αυτή κατάσταση σαν μια φάση εκθετικής και ακατάπαυστης διαστολής. Φυσαλίδες αναπτύσσονται και στις συγκεκριμένες περιοχές η διαστολή επιβραδύνεται. Ο κόσμος

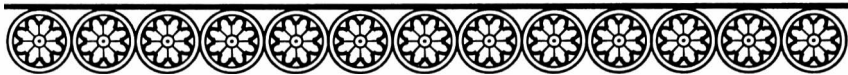
μας είναι μια από αυτές τις φουσαλίδες, όμως υπάρχει άπειρο πλήθος από άλλες παρόμοιες. Ένα πλήθος από αυτές παρουσιάζει βιοφιλικότητα και μας οδηγεί σε δύο αξιώματα:

1. Υπάρχει ευφυής σχεδιασμός
2. Το δικό μας Σύμπαν ανήκει σε μια τεράστια συλλογή συμπάντων με κοινούς νόμους και κοινή αρχή.

Με τη μικρή αυτή ανάλυση, μπορούμε να αποδεχθούμε ότι, στο υπέρ-σύμπαν με την αιτιατή δομή, όπως μας λέει ο Στήβεν Χόκινγκ, υπάρχει απόλυτη ενοποίηση, οργανική ενοποίηση και ενότητα παντού. Δεν υπάρχει παρά μόνο μια παγκόσμια δύναμη, που είναι δημιουργική και στηρίζει τα πάντα. Μια δύναμη που δεν διαχωρίζεται. Αν θέλετε να ονομάσουμε αυτή την παγκόσμια δύναμη ΜΑΤΣ, τότε έχουμε έναν μονοθεϊσμό τέλειο, απόλυτο και απρόσβλητο. Και ταυτόχρονα έχουμε ένα μονισμό που δεν αναγνωρίζει παρά μια μόνο ουσία στο Σύμπαν, που εκδηλώνεται σε υπέρ-σύνολα σε μια ατέλειωτη ποικιλία μορφών.

Παρακαλούμε τους συνδρομητές του περιοδικού ΙΛΙΣΟΣ να μεριμνούν τακτικά για την εξόφληση της ετήσιας συνδρομής τους, η οποία ανέρχεται στο ποσό των 15€ για Ελλάδα & Κύπρο και 20€ για εξωτερικό (4 τεύχη συν ταχυδρομικά έξοδα). Αν διαμένετε στην επαρχία, μπορείτε να επικοινωνείτε με τους κατά τόπους αντιπροσώπους μας.

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

*(Από την ιστοσελίδα της Θεοσοφικής Εταιρείας της Αυστραλίας)
(Μετάφραση: Νίκη Βρέντζου, στοά «Κάβειρος», Αλεξανδρούπολη)*

Ο τωρινός τρόπος ζωής συχνά αποτυγχάνει να μας ικανοποιήσει ή να μας φέρει ειρήνη, ακόμη και κατά την διάρκεια περιόδου ευτυχίας. Μερικές φορές αισθανόμαστε κενό και ψάχνουμε έξω από τον εαυτό μας για ικανοποίηση. Υπάρχουν πάντα αυτοί που, για μια ορισμένη τιμή, είναι έτοιμοι να μας προσφέρουν ένα γρήγορο «φτιάξιμο», να ικανοποιήσουν αυτό το αίσθημα της εσωτερικής κενότητας. Η ανθρωπότητα είναι τόσο απορροφημένη με τα «θέλω και παίρνω», που φαίνεται να έχουμε χάσει από τα μάτια μας το **ποιοι είμαστε και γιατί είμαστε εδώ!**

Στις παρακάτω σελίδες καλείστε να στοχαστείτε επάνω σε μερικές σπουδαίες ερωτήσεις και σχόλια με διαχρονικές έννοιες. Αυτές οι ιδέες μπορούν να προσφερθούν στην καθημερινή σας ζωή και ίσως να σας δώσουν ένα νέο τρόπο σκέψης, σχετικά με τις ανθρωπίνες συνθήκες και σκοπούς. Το να ψάχνετε την αλήθεια σας, είναι ένα προσωπικό ταξίδι αλλά δεν είστε μόνοι σε αυτή την αναζήτηση.

Ερ.: Είναι δυνατόν να ζήσουμε μια ικανοποιητική ζωή στον σημερινό κόσμο;

Κάθε μέρα έχουμε να ζήσουμε, να συμμετάσχουμε και να σχετιστούμε με τους άλλους σε αυτό τον κόσμο. Αλλά πολύ συχνά, κατά την διαδικασία αυτή, ένα εσωτερικό κομμάτι μας παραμένει νηστικό. Είναι εύκολο να συγκρίνουμε τους εαυτούς μας με τους άλλους και να μετρήσουμε την επιτυχία μας με όρους χρημάτων. Ακόμα κι αν γίνουμε πλουσιότεροι και αποκτήσουμε περισσότερα υλικά αγαθά και δύναμη, υπάρχουν στιγμές που παρατηρούμε μια συγκεκριμένη κενότητα μέσα μας. Υπάρχει ένας δρόμος στη ζωή, ο οποίος δείχνει περισσότερο προς την εσωτερική εκπλήρωση παρά προς τα εξωτερικά κέρδη. Υπήρχαν πάντα διδασκαλίες που ενθάρρυναν την αυτό-επέ-

κατση και την αφύπνιση του εαυτού. Μέσω του στοχασμού μπορούμε να ηρεμήσουμε την σκέψη μας και τα συναισθήματα που απειλούν να μας κατακλύσουν και να αρχίσουμε να νοιώθουμε τον βαθύτερο πυρήνα της συνείδησης, που είναι η αληθινή μας ουσία.

Είναι δυνατόν να αφυπνίσουμε τις ανώτερες δυνάμεις μας, την διάσταση, την κατανόηση, την διορατικότητα, την αγάπη, την συμπόνια και την δημιουργικότητά μας; Να αρχίσουμε να αντιλαμβανόμαστε το δυναμικό μας και να μάθουμε τι σημαίνει να είμαστε παντελώς ανθρώπινοι (εξ ολοκλήρου άνθρωποι); Αυτός ο τρόπος ζωής βοηθά να δρούμε όχι μόνο με κατανόηση για όλους τους άλλους αλλά, επίσης, αναγνωρίζοντας ότι οι σκέψεις μας, ο λόγος και οι πράξεις μας έχουν καθοριστικές συνέπειες. Μπορούμε να δούμε αυτή την αρχή πολύ καθαρά σήμερα, στα αποτελέσματα των αποφάσεων που λήφθηκαν από τους ανθρώπους για την οικολογία του πλανήτη μας.

Ερ.: Πώς οι σκέψεις μας και ο λόγος μας επηρεάζουν την ζωή μας;

Είναι γενικά αποδεκτό ότι η ανθρώπινη ύπαρξη έχει ελευθερία επιλογής. Εμείς διαλέγουμε τι σκεφτόμαστε συνεχώς και όταν αποκτήσουμε επίγνωση του τι σκεφτόμαστε, μπορούμε να δούμε το αποτέλεσμα στην υγεία μας και στην αναδυόμενη ροή των γεγονότων της ζωής μας. Μια σκέψη είναι ένας δυνατός πρώτος κρίκος σε μια αλυσίδα. Όταν μελετήσουμε την δραστικότητα του ήχου στα λεπτοφυή πεδία, μπορούμε να καταλάβουμε ότι παράγουμε μια σκεπτομορφή. Ένας δεύτερος κρίκος είναι η άρθρωση της σκέψης, που είναι λόγος. Με το να εκφράζουμε την σκέψη με λέξεις, της δίνουμε περισσότερη δύναμη και την μετατρέπουμε σε κάτι απτό για το οποίο είμαστε προσωπικά υπεύθυνοι. Τα δύο πρώτα είναι στενά συνδεδεμένα με κάθε επόμενη πράξη. Έχει ειπωθεί ότι με τον ήχο της δικής μας φωνής γράφουμε την μελωδία με την οποία η ζωή μας αντηχεί.

Μια σκέψη είναι ένας κραδασμός και σαν αυτοσυνειδητή ανθρώπινη οντότητα έχουμε την δύναμη να δημιουργούμε. Με τις σκέψεις μας, τον λόγο και τις πράξεις μας ανακαλύπτουμε το δικό μας μουσικό κλειδί, με το οποίο συγκροτούμε συγκεκριμένους ρυθμούς. Αυτοί οι κραδασμοί/δονήσεις ελκύουν και δίνουν σάρκα στην δήλωση «το όμοιο ελκύει το όμοιο του». Έχουμε επιλογή, είτε χρησιμοποιούμε αυτή την ισχυρή δύναμη θετικά για να ωφεληθεί όλη η ζωή είτε εγωιστικά. Αν ακολουθήσουμε το τελευταίο, αυτό έχει αντίκτυπο όχι μόνο στην ποιότητα της δικής μας ζωής, αλλά επίσης σε εκείνους με τους οποίους ερχόμαστε σε επαφή. Μια φορά αν γίνουμε συνειδητοί γνώστες τού πώς

η στάση και τα λόγια μας παράγουν αρμονική ενέργεια ή το αντίθετο, αρχίζουμε να κατευθύνουμε την ποιότητα στην καθημερινή μας ζωή.

Ερ.: Γιατί είμαστε υπεύθυνοι για τις τωρινές συνθήκες της ζωής μας;

Προτείνουμε για την δική σας εξέταση, ότι εμείς είμαστε τώρα αυτό που έχουμε φτιάξει μόνοι μας με σκέψεις του παρελθόντος, λόγια και πράξεις. Με το να αποδεχτούμε την ευθύνη για τις δικές μας συνθήκες ζωής, μπορούμε να αρχίσουμε να ζούμε πιο αρμονικά και να καταλαβαίνουμε ότι μπορούμε να ελκύνουμε συγκεκριμένες καταστάσεις στη ζωή μας. Η επιλογή είναι δική μας, ως προς την ποιότητα της καθημερινής ζωής μας και, επίσης, με άλλα λόγια, για τις μελλοντικές μας ζωές. Υπάρχει ένας παγκόσμιος νόμος της αρμονίας, γνωστός σαν «κάρμα». Εμείς φτιάχνουμε τα αίτια και τα αποτελέσματα απαραίτητα ακολουθούν. Τα δύο είναι αδιαχώριστα. Κυρίως το αποτέλεσμα, αν ειδωθεί μόνο του χωρίς τα προηγούμενα αίτια, μοιάζει εντελώς ανεξήγητο. Είναι συνηθισμένο για μας να αισθανόμαστε ότι το να υποφέρουμε είναι το αποτέλεσμα αιτίων που κινητοποιήθηκαν από κάποιον άλλον.

Αν, όμως, δούμε τα γεγονότα από μια ευρύτερη σκοπιά, η θέα μας για τον κόσμο γίνεται πολύ διαφορετική. Αναλογιστείτε για ένα λεπτό την πιθανότητα ένα κομμάτι μας να είναι αθάνατο, ζώντας διαμέσου αναρίθμητων ζωών με μια νέα προσωπικότητα (σώμα, συναισθηματικές και πνευματικές ικανότητες) να του παρέχεται σε κάθε ζωή. Αναλογιστείτε επίσης ότι ο σκοπός του ταξιδιού είναι να ανακαλύψουμε και να τελειοποιήσουμε την μοναδικότητα μας, μέσα στην παγκόσμια ζωή. Το κάρμα δεν είναι ούτε πεπρωμένο ούτε μοίρα. Είναι ένας παγκόσμιος νόμος εξισορρόπησης, που διορθώνει την ανισορροπία και εξηγεί τις φαινομενικές ανισότητες της ζωής. Η εφαρμογή αυτού του φυσικού νόμου απομακρύνει κάθε πιθανότητα τύχης, είτε για καλό είτε για κακό. Με τις σκέψεις μας, τις λέξεις μας και τις πράξεις μας, εμείς παράγουμε ενέργεια για αυτό που είμαστε υπεύθυνοι.

Ερ.: Βοηθά το κάρμα να εξηγήσουμε και τα δυο, τις χαρούμενες και τις δύσκολες περιστάσεις στη ζωή μας;

Ναι. Σε φυσικό επίπεδο η ζωή δεν είναι παιχνιδάκι. Υπάρχουν περιόδους που καθετί φαίνεται να κυλά ομαλά και εμείς έχουμε μεγάλη χαρά. Σε άλλες στιγμές ζούμε προβλήματα και πόνο. Αν αρχίσουμε να πιάνουμε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί ο νόμος της αιτίας και του αποτελέσματος, αρχίζουμε να καταλαβαίνουμε ότι κάθε κα-

τάσταση που μας παρουσιάζεται στη ζωή είναι μια ευκαιρία να εξισορροπήσουμε μια προηγούμενη ανισορροπία. Η άποψη μας τότε για τις περιστάσεις της ζωής μας, γίνεται πιο σημαντική από αυτές τις ίδιες. Επιλέγουμε τον τρόπο που ανταποκρινόμαστε, είτε είναι θετικός είτε αρνητικός και η επιλογή μας δείχνει την ποιότητα της ζωής μας. Οι χαρούμενες εμπειρίες μας είναι, με άλλα λόγια, αποτέλεσμα των προηγούμενων θετικών μας πράξεων καθώς και των απόψεων μας για τη ζωή και το αντίθετο ισχύει αναλόγως.

Ερ.: Γιατί φαίνεται ότι κάποιοι άνθρωποι υποφέρουν περισσότερο από άλλους;

Όταν βλέπουμε ή ακούμε τις άτυχες καταστάσεις που ζουν κάποιοι άνθρωποι, αναρωτιόμαστε γιατί συμβαίνει αυτό σε εκείνους και όχι σε μένα; Το προσωπικό κάρμα και το ομαδικό κάρμα αυτών των ανθρώπων ίσως να είναι η εξήγηση. Αν αποδεχθούμε ότι εμείς είμαστε υπεύθυνοι για τις επιλογές μας, με τις οποίες φτιάχνουμε το προσωπικό μας κάρμα, αναλογισθείτε επίσης ότι η ανθρωπότητα έχει εθνικό και παγκόσμιο κάρμα. Αυτό φαίνεται να δείχνει ότι οι ψυχές ενσαρκώνονται στην ίδια χρονική περίοδο, στον ίδιο τόπο, για να εκτονωθεί προηγούμενο κάρμα. Σε ευρύτερο επίπεδο, η ανθρωπότητα σαν σύνολο είναι υπεύθυνη για αίτια που τέθηκαν σε κίνηση διαμέσου προσωπικών και συλλογικών πράξεων, στην διάρκεια μιας πολύ μεγάλης χρονικής περιόδου.

Αυτά τα αίτια θέτουν σε κίνηση συγκεκριμένες συνέπειες, οι οποίες ίσως προκαλέσουν πόνο, μερικές φορές πολύ γρήγορα. Ο καθένας έχει μια ευθύνη, όπου είναι δυνατόν, να βοηθήσει αυτούς που βρίσκονται σε ανάγκη. Αυτό δεν είναι παρά μια φυσική και συμπονετική αντίδραση, όταν κατανοήσουμε την μοναδικότητα της ζωής και καταλάβουμε την μεγάλη χαρά τού να δίνεις. Το κάρμα δεν είναι μοίρα. Είναι το αναπόφευκτο και απλό αποτέλεσμα προηγούμενων αιτιών. Η ειρήνη θα έρθει στον κόσμο μας όταν αρκετοί άνθρωποι θα ζουν ειρηνικές ζωές.

Ερ.: Μπορείτε να εξηγήσετε περισσότερο για την μετενσάρκωση;

Από κοινού με το νόμο της αιτίας και του αποτελέσματος ή κάρμα, η μετενσάρκωση μας παρέχει ευκαιρίες επιλογής και αποκατάστασης της δικαιοσύνης και της ισορροπίας στην ζωή μας. Η μετενσάρκωση στον φυσικό κόσμο είναι ο τρόπος με τον οποίο η διανοητική και πνευματική μας επανάσταση λαμβάνει χώρα. Η ατομική ψυχή,

μέσω του οχήματος που ονομάζουμε προσωπικότητα, συνεχώς μαθαίνει και προσπαθεί μέσα από τις πολλές ενσαρκώσεις της τελικά να ενωθεί εκ νέου με την Πνευματική Πηγή των πάντων. Η κενότητα, την οποία εμείς κάποιες φορές αισθανόμαστε, εκδηλώνεται σαν μια λαχτάρα για αυτό το «κάτι» που είναι βαθύτερο από όσα ο υλικός κόσμος μπορεί να προσφέρει. Υποτίθεται ότι σε κάθε ζωή, η ψυχή θέτει σε ύπαρξη μια νέα προσωπικότητα με ένα νέο νου και συγκεκριμένες ικανότητες που έχουν αναπτυχθεί σε άλλες ζωές. Ένας λογιστής, όταν κλείνει ενός χρόνου λογαριασμούς και ανοίγει νέους, δεν εισάγει στο νέο έτος όλα τα τμήματα των παλιών λογαριασμών αλλά μόνο τα υπόλοιπα.

Με παρόμοιο τρόπο, η ψυχή μεταφέρει στο νέο νου τις ποιότητες, τάσεις και ικανότητες που είναι αποτέλεσμα εμπειριών προηγούμενων ζωών. Είναι η ψυχή που μπορεί πραγματικά να θυμάται. Το παρελθόν εξηγεί το παρόν και το παρόν επηρεάζει το μέλλον. Όταν η πνευματική ανάπτυξη κατανοηθεί καλύτερα, αρχίζουμε να βλέπουμε πώς χτίζουμε το μέλλον μας. Οι ζωές μας τότε γίνονται συνεχώς πιο πλήρεις καθώς εμείς προοδεύουμε προς τον σκοπό της ανθρώπινης τελειοποίησης. Κατά την διάρκεια του ταξιδιού, καθώς γινόμαστε πιο σοφοί και πιο συμπονετικοί, είμαστε πιο αποτελεσματικά ικανοί να βοηθήσουμε όχι μόνο την ανθρωπότητα αλλά όλη τη ζωή στον πλανήτη.

Ερ.: Αν έχουμε ζήσει πριν, γιατί δεν το θυμόμαστε;

Αυτή η ερώτηση συχνά γίνεται όταν αναφέρεται η μετενσάρκωση. Σίγουρα θα συμφωνούσαμε ότι ξεχνούμε περισσότερα πράγματα από την τωρινή μας ζωή παρά θυμόμαστε. Μπορείτε να θυμηθείτε όταν μαθαίνατε να διαβάζετε; Το γεγονός ότι ξέρετε να διαβάζετε, αποδεικνύει ότι κάποτε μάθατε. Μπορείτε να θυμηθείτε κάθε περιστατικό, κάθε ημέρας της τωρινής σας ζωής; Ακόμα περισσότερο, καθώς ο τωρινός μας νους και το φυσικό σώμα δεν είναι ίδια με εκείνα των προηγούμενων ζωών, πώς μπορούμε να θυμόμαστε τα γεγονότα; Είναι μόνο η ψυχή που μπορεί αληθινά να θυμάται. Μερικές φορές όμως εμείς μπορούμε διαισθητικά να ανακαλέσουμε μια εμπειρία του παρελθόντος.

Ερ.: Ποια είναι η σχέση μεταξύ ζωής, γέννησης και θανάτου;

Αν δεχθούμε ότι το αθάνατο, πνευματικό κομμάτι μας επιζεί στον φυσικό θάνατο, αρχίζουμε να καταλαβαίνουμε ότι η ζωή είναι μια συ-

νέχεια. Τείνουμε να χρησιμοποιούμε τις δυο λέξεις, ζωή και θάνατο, στην ίδια πρόταση σαν να ήταν αντίθετες. Το αντίθετο του θανάτου όμως δεν είναι ζωή αλλά γέννηση. Η άχρονη σοφία διδάσκει ότι η ζωή συνεχίζει όχι μόνο μεταξύ γέννησης και θανάτου αλλά, επίσης, και κατά τις περιόδους μεταξύ θανάτου και νέας γέννησης. Ο θάνατος τότε θεωρείται ως επαναλαμβανόμενο γεγονός, σε αναρίθμητες ζωές, που μας δίνει την ευκαιρία να αποκτήσουμε επίγνωση τού ποιοι είμαστε αληθινά. Είναι ο τρόπος με τον οποίο η ζωή που μόλις συμπληρώθηκε, αξιολογείται και αφομοιώνεται. Μετά τον θάνατο, το φυσικό, συναισθηματικό και πνευματικό σώμα δεν χρειάζονται στην ψυχή σαν οχήματα για εμπειρίες στον υλικό κόσμο. Μέσα μας ξέρουμε ότι είμαστε περισσότερο από σάρκα και αίμα. Διάφορες διδασκαλίες επιβεβαιώνουν πάντα ένα ενοικών Πνεύμα, το οποίο υπάρχει πριν από τη γέννηση και το οποίο θα συνεχίσει να υπάρχει μετά το θάνατο.

Ερ.: Τι συμβαίνει όταν πεθάνουμε;

Ο θάνατος δεν είναι πολύ διαφορετικός από τον ύπνο. Όταν πάμε για ύπνο, η συνειδητότητα προσωρινά αποσύρεται από το σώμα αλλά εμείς συνεχίζουμε να έχουμε συναισθηματικές και πνευματικές περιπέτειες, τις οποίες συχνά θυμόμαστε όταν ξυπνάμε. Στην κατάσταση του ονείρου, μπορούμε να φθάσουμε σε ύψη που μας φανερώνουν πεδία της συνείδησης πέρα από εκείνα που γνωρίζουμε όταν είμαστε ξύπνιοι. Αναλογιστείτε την ιδέα ότι, κατά τον φυσικό θάνατο, η συνείδησή μας αρχίζει ένα ταξίδι μέσα σε χώρους πιο εξυψωμένους από αυτούς στους οποίους έμπαινε κατά την διάρκεια του ύπνου. Στην ονειρική κατάσταση είμαστε ακόμα συνδεδεμένοι με το φυσικό μας σώμα και μπορούμε να επιστρέψουμε σε αυτό. Όμως, στον θάνατο αυτή η σύνδεση σπάει.

Έχει ειπωθεί ότι με τον θάνατο πάμε σε ένα κόσμο φωτός όπου βιώνουμε μια αυξανόμενη ελευθερία, καθώς η συνείδηση σταδιακά απελευθερώνεται από τους βαρύτερους κραδασμούς του φυσικού σώματος. Μια διαδικασία καθαρισμού τότε ξεκινά, προτού η ψυχή μπορέσει να προχωρήσει στο βαθύ και μακάριο στάδιο της ανάπτυξης το οποίο έχει κερδίσει. Πρόσφατα, πολλές προσωπικές περιπτώσεις επιθανάτιων εμπειριών έχουν καταγραφεί. Άνθρωποι που είχαν τέτοια εμπειρία, αναφέρουν ένα αίσθημα γαλήνης, την αίσθηση ότι ταξιδεύεις πολύ γρήγορα διαμέσου ενός σκοτεινού τούνελ, μια επανεξέταση της ζωής που μόλις είχαν ζήσει και μια κίνηση προς τα εμπρός, ή είσοδο κάπου, όλα όμως λουσμένα στο φως. Αυτή η αντίλη-

ψη του φωτός παρουσιάζεται με συνέπεια στις εσωτερικές διδασκαλίες όλων των θρησκειών.

Αν αποδεχθούμε ότι όλοι βρισκόμαστε σε ένα πνευματικό ταξίδι και καθένας είναι μια εξατομικευμένη μορφή της μιας Πνευματικής Πηγής, στην οποία όλοι βαθμιαία θα επιστρέψουμε, δεν είναι λογικό επακόλουθο ότι η επιστροφή μας στην Πηγή δεν μπορεί να επιτευχθεί σε μια μόνο ζωή; Ότι έχουμε ζήσει πολλές ζωές και έχουμε πεθάνει πολλούς θανάτους; Κάθε ζωή είναι όπως η εποχική ζωή ενός φυτού, με κάθε ανθοφορία να δίνει ανανεωμένη ελπίδα τελικής τελειοποίησης. Το φυσικό ταξίδι μέσω πολλών ζωών παρέχει ευκαιρίες για διάφορες εμπειρίες, τις οποίες η ψυχή αφομοιώνει για τη δική της εξέλιξη. Αυτό φαίνεται να δείχνει ότι ο «παράδεισός» μας μετά από κάθε ζωή είναι φτιαγμένος από εμάς. Κάθε ζωή μάς φέρνει πιο κοντά στο τέρας του ταξιδιού. Τότε, η ατομική ψυχή θα έχει ελευθερωθεί από τον κύκλο των γεννήσεων και των θανάτων και θα γίνει ένα, επιτέλους, με την Θεϊκή Πηγή.

Ερ.: Τι καθορίζει τις συνθήκες της μετενσάρκωσης;

Η μακρά περίοδος μεταξύ των ζωών μπορεί να παραλληλιστεί με τις ώρες μεταξύ των γευμάτων. Μια περίοδος πέψης και αφομοίωσης είναι απαραίτητη όπως και το ίδιο το γεύμα. Η γέννηση περιέχει ένα δυαδικό μυστήριο: Πρώτον, το μυστήριο της ανάπτυξης του φυσικού εμβρύου και δεύτερον, την ένωσή του με την ψυχή. Διδασκαλίες προτείνουν την ύπαρξη πνευματικών διανοιών, που με κάποιο τρόπο καθοδηγούν την ανάπτυξη του νέου σώματος και την επεξεργασία θετικού και αρνητικού κάρμα από τις προηγούμενες μας ζωές. Σε μια νέα ενσάρκωση, θα δούμε τότε να γεννιέται ένα παιδί σε συνθήκες με τις οποίες να μπορεί να επεξεργαστεί τις συνέπειες των παλιών πράξεων του ατόμου.

Αυτό είναι ανάπτυξη για την ψυχή. Πολλοί γονείς έχουν βαθιά γνώση της ευθύνης με την οποία επιφορτίζονται για να βοηθήσουν μια ψυχή να πάρει ένα νέο σώμα. Μια γαλήνια ατμόσφαιρα γεμάτη αγάπη, βοηθά την φυσική και πνευματική ανάπτυξη του παιδιού και έτσι βοηθιέται η περαιτέρω ανάπτυξη της ψυχής. Στο ζήτημα της επεξεργασίας του νόμου του κάρμα θα συμπληρώσουμε επιπλέον ότι συχνά γεννιόμαστε ανάμεσα σε μια ομάδα ψυχών, πολλές από τις οποίες γνωρίζουμε από προηγούμενες ζωές, και ότι μπορούμε να ενσαρκωθούμε μαζί με αυτούς που έχουμε αγαπήσει από παλαιά. Όμοια, υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες, σε σχέσεις του παρελθόντος που

δεν ήταν ευτυχοσμένες, παρέχονται ευκαιρίες να μετασχηματιστούν σε δεσμούς αγάπης και κατανόησης. Διαμέσου της διαδικασίας της μετενσάρκωσης έχουμε την εμπειρία της ζωής σε πολλά διαφορετικά περιβάλλοντα και φυλές, και βαθμιαία φέρνουμε σε δράση όλη τη θεϊκή μας δυναμικότητα.

Ερ.: Αν αναπτύξουμε ψυχικές δυνάμεις θα γίνουμε περισσότερο πνευματικοί;

Υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ ψυχισμού και πνευματικότητας. Ουσιαστικά όλοι είμαστε πνευματικές υπάρξεις. Αναπτύσσουμε πολλές δυνάμεις κατά την διάρκεια της εξέλιξής μας. Αυτές περιλαμβάνουν ψυχικές δυνάμεις, οι οποίες ξεδιπλώνονται φυσιολογικά καθώς προοδεύουμε. Δεν πρέπει ποτέ να πιέζονται προς αυτή την κατεύθυνση. Αν απορροφηθούμε πολύ από την ψυχική ανάπτυξη, θα χάσουμε την θέαση του κύριου σκοπού του ανθρώπινου ταξιδιού, που είναι η ολοκληρωτική αντίληψη του πνευματικού μας δυναμικού σε όλα τα επίπεδα. Καθώς η πνευματική εξέλιξη αναπτύσσεται, υπάρχει λιγότερη τάση να απορροφηθούμε στις δικές μας ικανότητες και προβλήματα, και μια αυξανόμενη επιθυμία να χρησιμοποιήσουμε τις πολλές μας ικανότητες για το καλό της ζωής σαν σύνολο.

Ερ.: Γιατί οι άνθρωποι διαλογίζονται;

Ζούμε σε ένα κόσμο που κινείται γρήγορα. Σήμερα βομβαρδιζόμαστε με πληροφορίες και με τα άγχη της μοντέρνας ζωής, και είναι δύσκολο να ησυχάσουμε έστω ένα λεπτό. Οι ανθρώπινες υπάρξεις χρειάζονται να γίνουν ικανές να αγγίξουν αυτό το κέντρο της γαλήνης, που όλοι έχουμε μέσα μας. Πηγαίνοντας βαθιά μέσα μας, αυτό είναι διαλογισμός.

Ερ.: Μπορείτε να εξηγήσετε περισσότερα σχετικά με το όφελος του διαλογισμού;

Ο διαλογισμός έχει γίνει επίκεντρο των παγκόσμιων πνευματικών παραδόσεων. Μας βοηθά να αναπτύξουμε μια πιο ήρεμη ζωή, μεγαλύτερη νοητική καθαρότητα, απελευθέρωση της δύναμης και της σοφίας στη ζωή μας και, το πιο σημαντικό, να αντιληφθούμε άμεσα την πηγή της δύναμης και της ειρήνης που είναι ήδη μέσα μας. Μόνο μέσα στην εσωτερική σιωπή, όταν ο νους και τα συναισθήματα είναι ήσυχια, μπορούμε να βρούμε αληθινή ειρήνη και πληρότητα. Αυτό είναι ένα προσωπικό ταξίδι.

Ερ.: Τι είναι η Θεοσοφία;

Η λέξη σημαίνει Θεϊκή Σοφία και αναφέρεται στις αλήθειες που έχουν γίνει αντιληπτές από τους σοφούς ανά τους αιώνες. Μερικές θεοσοφικές ιδέες εξετάστηκαν σε αυτό το φυλλάδιο. Η Θεοσοφία παρουσιάζει μια παγκόσμια άποψη που δίνει έμφαση στην μοναδικότητα και την εσωτερική σύνδεση όλης της ζωής, καθώς και την βασική μοναδικότητα όλων των ανθρώπων και των ειδών στην γη. Είναι μια φιλοσοφία προς κατανόηση και όχι τυφλά προς αποδοχή. Δεν είναι μια θρησκεία αλλά, κατά μια έννοια, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως η ουσία που διατρέχει όλες τις θρησκείες. Η Θεοσοφία είναι ένας δρόμος ζωής που ενθαρρύνει την επέκταση των βαθιών αληθειών, διαμέσου αυτό-εξέτασης και προσωπικής υπευθυνότητας. Διαφωτίζει τα αρχαία κείμενα και τις διδασκαλίες όλων των θρησκειών, αποκαλύπτοντας την κρυμμένη σημασία τους και είναι μια ανοδική, συνεχώς μεταβαλλόμενη αναζήτηση της αλήθειας.

Ερ.: Τι είναι η Θεοσοφική Εταιρεία;

Είναι ένας διεθνής οργανισμός που εδραιώθηκε πριν ένα και πλέον αιώνα, το 1875. Σήμερα τμήματά του υπάρχουν σε περίπου 60 χώρες. Τα μέλη συναντούνται σε τμήματα-στοές και ομάδες συζητήσεων σε όλη τη χώρα. Αναζητούν την δική τους αλήθεια ενώ αποδέχονται την μια παγκόσμια αδελφότητα της ανθρωπότητας, χωρίς διάκριση φύλου, φυλής, ή θρησκείας. Κάθε θρησκεία μπορεί να θεωρηθεί ως μια έκφραση της αιώνιας αλήθειας και η Θ. Ε. ενθαρρύνει την μελέτη όλων των θρησκειών, της φιλοσοφίας και της επιστήμης. Ανεξήγητοι νόμοι της φύσης και των λανθανουσών δυνάμεων της ανθρώπινης ύπαρξης διερευνούνται επίσης. Τα μέλη είναι ενωμένα με την έγκριση των παραπάνω στόχων και με την αποφασιστικότητα να προωθήσουν την ενότητα ανάμεσα στους ανθρώπους. Ξέρουν ότι η αλήθεια πρέπει να αναζητείται από το άτομο και όχι να επιβάλλεται από την εξουσία ως δόγμα. Έχει ειπωθεί ότι η πίστη μπορεί να βασισθεί μόνο στη γνώση και στην εμπειρία.

Ερ.: Απαιτείται από τα μέλη της Θεοσοφικής Εταιρείας να έχουν συγκεκριμένα πιστεύω;

Όχι. Η Θ. Ε. δεν επιβάλλει κανένα δόγμα αλλά δείχνει προς την Πηγή της ενότητας πέρα από τις όποιες διαφορές. «Μαζί διαφορετικά», θα μπορούσαμε να περιγράψουμε την άποψη των μελών. Όλοι οι άνθρωποι, οποιασδήποτε φυλής, θρησκείας ή πίστης, είναι καλε-

σμένον να συμμετέχουν με ισότητα στη ζωή και την εργασία της Θ.Ε. Τα μέλη φιλοδοξούν αφοσίωση στην αλήθεια, αγάπη για όλες τις ζωντανές υπάρξεις και δέσμευση σε μια ζωή συμπόνιας και υπηρεσίας. Επίσημως η Θ.Ε. εγγυάται το δικαίωμα της ατομικής ελευθερίας της σκέψης για κάθε μέλος. Από κανέναν δεν απαιτείται να παραδώσει τα πιστεύω του και καμιά διδασκαλία δεν είναι με κανένα τρόπο δεσμευτική. Τα μέλη ενθαρρύνονται να ασκούνται στην ελευθερία της σκέψης και της έκφρασης, μέσα στα πλαίσια της ευγένειας και του σεβασμού των άλλων.

Ερ.: Μπορείτε να συνοψίσετε πώς η Θεοσοφία θα μπορούσε να βοηθήσει στην ζωή μας;

Η κατανόηση των αρχών της Θεοσοφίας θα μπορούσε να μας βοηθήσει να γίνουμε λιγότερο προσκολλημένοι στα πολλά θέλω του υλικού κόσμου, π.χ. χρήματα, αποκτήματα, δύναμη, θέσεις, κτλ, αν και καταλαβαίνουμε ότι συγκεκριμένες υλικές ανάγκες πρέπει να ικανοποιηθούν. Να γίνουμε περισσότερο υπεύθυνοι στις σκέψεις μας, τα λόγια μας και τις πράξεις μας, Πιο υπομονετικοί με τους άλλους εφόσον καταλαβαίνουμε πως ο νόμος της αρμονίας εργάζεται στις ζωές μας. Πιο πλήρεις σε βαθύτερο επίπεδο, περισσότερο από την φευγαλέα ευχαρίστηση που ζούμε όταν οι διάφορες επιθυμίες μας ικανοποιούνται. Πιο ήσυχοι και με καλύτερα αντανακλαστικά. Ικανοί να κοιτάζουμε την ζωή με ένα φρέσκο τρόπο, από μια ευρύτερη σκοπιά, καθώς διερευνούμε στο φως των διαχρονικών διδασκαλιών σοφίας και αρχίζουμε να αντιλαμβανόμαστε την δική μας αλήθεια. Το μότο της Θεοσοφικής Εταιρείας είναι:

Δεν υπάρχει θρησκεία ανώτερη της Αλήθειας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ
ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25, 106 71 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.210 3620702 ΤΗΛ & FAX: 210 3610961
Είσοδος Ελευθέρη – Ώρη 8:00 μμ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

- Τρίτη 5, ΗΛΙΟΣ. Έναρξη εργασιών (μόνο για μέλη της στοάς)
- Τετάρτη 6, ΥΠΑΤΙΑ. Ε. Γεωργιάδη: Έναρξη εργασιών
- Πέμπτη 7, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γ. Σιβρής: Έναρξη εργασιών
- Παρασκευή 8, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Θ. Κατσιφής: Έναρξη εργασιών
- Δευτέρα 11, ΑΘΗΝΑ. Αντ. Παπαναστασάοπουλος:
Ο εσωτερικισμός του Κοιστή Παλαμά
- Τρίτη 12, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος (*)
- Τετάρτη 13, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κ. Αντωνίου: Τα μυστήρια του Μίθρα (μέρος Ιον)
- Πέμπτη 14, ΑΡΤΕΜΙΣ. Κρ. Ιωαννίδου: Απολογισμός έργου στοάς 2004-2010
- Παρασκευή 15, ΑΛΚΥΩΝ. Αν. Μιχαλάκης: Έναρξη εργασιών
- Τρίτη 19, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
- Τετάρτη 20, ΥΠΑΤΙΑ. Αρχαιρεσίες (μόνο για μέλη της στοάς)
- Πέμπτη 21, ΑΠΟΛΛΩΝ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γ. Σιβρής
- Παρασκευή 22, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Στ. Βασιλάκης: Ο σιωπηλός παρατηρητής της εξέλιξης
- Δευτέρα 25, ΑΘΗΝΑ. Γ. Λάγιος: Η σύγχρονη ανάγκη της Θεοσοφίας
- Τρίτη 26, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
- Τετάρτη 27, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γ. Γιανναδάκης: Η διαχρονική έννοια της αμαρτίας
- Παρασκευή 29, ΑΛΚΥΩΝ. Κων. Κοντούλης: Φαινομενολογία

(*) Τα μέλη των στοών ΗΛΙΟΣ και ΟΡΦΕΥΣ συναποφασίζουν σε κάθε συνάντησή τους, το προς συζήτηση θέμα της επόμενης συνάντησης. Σχετική ενημέρωση αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

- Τρίτη 2, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση θεοσοφικού θέματος (μόνο για μέλη της στοάς)
- Τετάρτη 3, ΥΠΑΤΙΑ. Θεοσοφικό θέμα
- Πέμπτη 4, ΑΠΟΛΛΩΝ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γ. Σιβρής
- Παρασκευή 5, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Μ. Βουτσίνος: Περί Θεού

- Δευτέρα 8, ΑΘΗΝΑ. Θ. Θεοφάνους: Θεοσοφία και σύγχρονη σκέψη
 Τρίτη 9, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
 Τετάρτη 10, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κ. Αντωνίου: Τα μυστήρια του Μίθρα(μέρος 2ον)
 Πέμπτη 11, ΑΡΤΕΜΙΣ. Αρχαιρεσίες (μόνο για μέλη της στοάς)
 Παρασκευή 12, ΑΛΚΥΩΝ. Ν. Βούζας: Η δύναμη των χρυστάλλων
 Τρίτη 16, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
 Πέμπτη 18, ΑΠΟΛΛΩΝ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γ. Σιβρής
 Παρασκευή 19, Επέτειος της Ιδρύσεως της Θεοσοφικής Εταιρείας
 (ομιλίες – συνεστίαση)
 Δευτέρα 22, ΑΘΗΝΑ. Θ. Κατσιφής: Αυτό-ενθύμηση
 Τρίτη 23, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
 Τετάρτη 24, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γ. Γιανναδάκης: Ο Πύρων ο Ηλείος,
 ο Τίμων ο Μεγαλοπολίτης και ο Κριναμυούρι ο Ινδός
 Πέμπτη 25, ΑΡΤΕΜΙΣ. Θεοσοφικό θέμα
 Παρασκευή 26, ΑΛΚΥΩΝ. Γ. Στρούδας: Άνθρωπος και Θεός
 Τρίτη 30, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

- Τετάρτη 1, ΥΠΑΤΙΑ. Θεοσοφικό θέμα
 Πέμπτη 2, ΑΠΟΛΛΩΝ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γ. Σιβρής
 Παρασκευή 3, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Στ. Τάκας: Η αξία του οργανισμού
 Δευτέρα 6, ΑΘΗΝΑ. Αντ. Πατανδρέου: Η μαγεία – Μεταμορφώσεις του Απουλήιου
 Τρίτη 7, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση θεοσοφικού θέματος (μόνο για μέλη της στοάς)
 Τετάρτη 8, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γ. Γιανναδάκης: Ο Ζευς, ο Ατόν, ο Γιαγβέ και ο Ιησούς
 Πέμπτη 9, ΑΡΤΕΜΙΣ. Θεοσοφικό θέμα
 Παρασκευή 10, ΑΛΚΥΩΝ. Γερ. Διαμαντάτος: Εσωτερισμός και Επιστήμη
 Τρίτη 14, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
 Πέμπτη 16, ΑΠΟΛΛΩΝ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γ. Σιβρής
 Παρασκευή 17, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Ιορδ. Πουλκούρας: Περί ουτοπίας

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΣΤΟΑ «ΚΑΒΕΙΡΟΣ», ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

- Κυριακή 10, Έναρξη έτους/απολογισμός 2009-2010/αρχαιρεσίες/ανακοίνωση προγράμματος εργασιών/θεοσοφικό 5'λεπτο/Διαλογισμός.
 Κυριακή 31, Ρογκάν Ρούλα: Το Τάγμα των Ναϊτών Ιπποτών, χθες και σήμερα.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

- Τετάρτη 17, Εορτή για την Ίδρυση της Θεοσοφικής Εταιρείας (1875).
Ομιλία: Χρήστος Δούκας
- Κυριακή 28, Θεοσοφικό 5'λεπτο/διαλογισμός/ομιλία Παπανικολάου Ιωάννη:
Μια Τελετουργία στην Αγία Ανέμη

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

- Τετάρτη 8, Εορτή για την ίδρυση της στοάς «Κάβειρος». Ομιλία: Χρήστος Δούκας
- Κυριακή 12, Θεοσοφικό 5'λεπτο/διαλογισμός/ομιλία Αντώνη Πουρνάρα:
Αστρική Προβολή

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ «ΜΙΝΩΣ», ΚΡΗΤΗ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ/ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ/ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Η επιστήμη των δονήσεων
Μουσική
Ονοματολογία – Αριθμολογία

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ «ΠΡΟΚΡΙΣ», ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ/ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ/ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Εργασίες/συζήτηση επί του βιβλίου της Ε.Π.Μπλαβάτσκι, «Το Κλειδί της Θεοσοφίας»

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΛΙΣΟΥ»
Βουκουρεστίου 25, α' όροφος,
είναι ανοικτά κάθε ημέρα από
19.30 - 21.30, εκτός Σαββάτου
και Κυριακής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ-ΔΩΡΕΕΣ

Παρακαλούμε όπως απο-
στέλλετε με ταχυδρομική
επιταγή προς: Περιοδικό

« **Ι Λ Ι Σ Ο Σ** »

**ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25,
106,71 Αθήνα.**

Επίσης αποστέλλετε με τρα-
πεζική επιταγή μόνο εις:

Θεοσοφική Εταιρεία, Βου-
κουρεσίου 25, 106 71, Αθήνα
ή με κατάθεση στον λογ/σμό
Εμπορικής Τράπεζας:

IBAN GR2201 2033 8000
0000 3473 8734

BIC EMPOGRAA

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ

Ζάκυνθος: Παν. Βλαχόπουλος

Βόλος: Γ. Κουκουβίνος

Κρήτη: Σ. Βασιλάκης

τηλ. 6937005048

Ιωάννινα: Ελευθ. Τζομάκας

Κέρκυρα: Γεώργιος Αγιούς

Λαμία: Γ. Μουτάφης

Τρίκαλα: Στ. Λιγάτσικας

Πάτρα: Σ. Ιγγλέσης

Ρόδος: Αντ. Βεργωτής

Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης

Χαλκίδα: Δημ. Δημαρέλος

Θράκη: Τρανοπούλου Γεωργία
ζιν. 6976 48 84 48

Κύπρος: Αθαν. Παπαδόπουλος

Γρ. Αυξεντίου 29

Μέγαρο Δίπα 456

Τ.Τ. 6021, Λάρνακα

Τηλ. 00357-24654511 (Οικίας)

Όλα τα άρθρα γνωστών συγγραφέων που δημοσιεύονται
στο περιοδικό Ιλισός, φέρουν την ευθύνη των ιδίων για το
περιεχόμενό τους και δεν σχολιάζονται ούτε λογοκρίνονται
από την συντακτική επιτροπή του Ιλισού.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΠΙΣΗΣ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

- Στα Πόδια του Διδασκάλου - **Κρισναμούρτι** .....5€
Η Εξέλιξη της Μορφής και της Ζωής - **Άννη Μπέζαντ** ....10€
Προσέγγιση στην Πραγματικότητα - **N. Sri Ram** .....8€
Οι Βαθύτερες Όψεις της Ζωής - **N. Sri Ram**.....8€
Επιλογή Ιλισού - τόμος 1959-65, τόμος 1966-70, τόμος 1983,
τόμος 1991, τόμος 1992, τόμος 1993.....12€

ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΤΑ ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ
ΚΛΑΣΙΚΑ ΘΕΟΣΟΦΙΚΑ ΕΡΓΑ

- Η Άλλη Όψη του Θανάτου - **C.W.Leadbeater**
Η Ατραπός του Αποκρυφισμού - **A. Μπέζαντ, C.W.Leadbeater**
Θεοί εν Εξορία - **G. G. Van Der Leeuw**

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και
στα γραφεία της **Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,**
T.T. 106 71

Τηλ. +Fax. 210 3610961

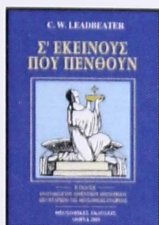
Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Όνοματεπώνυμο.....Τηλέφωνο.....
Οδός.....Αριθμός.....Πόλη.....Τ.Κ.....

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

από τις Θεοσοφικές Εκδόσεις

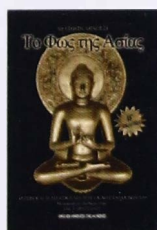
C W. Leadbeater
**Σ' Εκείνους
που Πενθούν**

C W. Leadbeater
Αόρατοι Βοηθοί
(Πρώτη έκδοση στην Ελληνική γλώσσα)

Ernest Wood
**Οι Επτά
Κοσμικές Ακτίνες**

Sir Edwin Arnold
Το Φως της Ασίας

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Αόρατοι Βοηθοί.....	16€
Σ' Εκείνους που Πενθούν.....	8€
Οι Επτά Κοσμικές Ακτίνες.....	16€
Το Φως της Ασίας.....	16€

Κυκλοφόρησε σε πρώτη έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

ΕΛΕΝΑ Π. ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ

ΓΙΟΓΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ

(Ανθολογία Εσωτερικής Γνώσης)

Ένα βιβλίο που απευθύνεται προς κάθε σπουδαστή της Αλήθειας. Απαρτίζεται από άρθρα της Έλενας Π. Μπλαβάτσκυ που είχαν δημοσιευθεί στα θεοσοφικά περιοδικά The Path, Lucifer, The Theosophist, καθώς και σε εφημερίδες και άλλα έντυπα της εποχής της. Περιλαμβάνει, επίσης, αποσπάσματα οδηγιών προς τον Εσωτερικό Κύκλο της Θεοσοφικής Εταιρείας, και κειμένων που δημοσιεύτηκαν, μαζί με άλλα, μετά το θάνατό της

ως τμήμα ενός τρίτου τόμου της Μυστικής Δοξασίας.

Κύριο θέμα του βιβλίου είναι η Μαθητεία, οι σχέσεις Αποκρυφισμού και Γιόγκα, καθώς και πολλά άλλα που διδάσκονται επί της Ατραπού - πάντοτε υπό την καθοδήγηση ενός Μύστη Διδασκάλου της Αγάπης και της Σοφίας - και τα οποία είναι χρήσιμα σε όλους.

(σελ. 440, μέγεθος: 17X24, Α.Τ. 35 €)

(Συνδομίες ΙΑΙΣΟΥ & Μέλη της Θ.Ε. 30 €)

ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ